

Будинки і споруди

ГРОМАДСЬКІ БУДИНКИ ТА СПОРУДИ

Основні положення

ДБН В.2.2-9-2009

Київ

Мінрегіонбуд України

2010

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Відкрите акціонерне товариство "Український зональний науково-дослідний і проектний інститут по цивільному будівництву" (ВАТ "КиївЗНДІЕП)

РОЗРОБНИКИ: В. Куцевич, д-р арх. (науковий керівник); архітектори Б. Губов, І. Чернядьєва; інженери О. Московских, Б. Польчук, Ю. Сіземов, Б. Ступаченко

ЗА УЧАСТЮ: Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М.Марзєєва АМН України (В. Акіменко, д-р мед. наук; П. Семашко, канд. мед. наук; санлікар С. Протас, інженер Л. Міхіна);

УкрНДІ пожежної безпеки МНС України (Я. Новак, канд. техн. наук; О. Сізіков, канд. техн. наук; інженери Є. Степанюк, В. Коваленко, Я. Нижник, Р. Уханський, О. Гутник);

ПП "Енергомінимум" (В. Гершкович, канд. техн. наук);

Держпожбезпеки України (інженери О. Євсеєнко, С. Мусійчук, В.Сокол, О. Гладишко, Г. Дубінський)

2 ВНЕСЕНО І ПІДГОТОВЛЕНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ:Управління архітектурно-конструктивних та інженерних систем будинків споруд Міністерства регіонального розвитку та будівництва України

3 ЗАТВЕРДЖЕНО: Наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України № 705 від 17.12.2009 та від 15.07.2010 № 264, чинні з 2010-10-01

4 НА ЗАМІНУ ДБН В.2.2-9-99

ЗМІСТ

	с.
1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ.....	4
2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ.....	4
3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ.....	9
4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	12
5 ВИМОГИ ДО ЗАБУДОВИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ	12
6 ОБ'ЄМНО-ПЛАНУВАЛЬНІ РІШЕННЯ.....	14
7 ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ.....	17
8 САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ВИМОГИ.....	23
9 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА	26
10 БЕЗПЕКА ЕКСПЛУАТАЦІЇ БУДИНКІВ.....	37
11 ВИМОГИ ДО ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ.....	38
12 ВИМОГИ ДОСТУПНОСТІ ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ВІДВІДУВАЧІВ	39
ДОДАТОК А	
ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ГРУП БУДИНКІВ ТА ПРИМІЩЕНЬ ГРОМАДСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	46
ДОДАТОК Б	
ПРАВИЛА ПІДРАХУНКУ ЗАГАЛЬНОЇ, КОРИСНОЇ ТА РОЗРАХУНКОВОЇ ПЛОЩІ, БУДІВЕЛЬНОГО ОБ'ЄМУ, ПЛОЩІ ЗАБУДОВИ ТА ПОВЕРХОВОСТІ БУДИНКІВ	48
ДОДАТОК В	
ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ АТРІУМІВ (ПАСАЖІВ).....	50
ДОДАТОК Г	
ПЕРЕЛІК ПРИМІЩЕНЬ ГРОМАДСЬКИХ БУДИНКІВ, РОЗМІЩЕННЯ ЯКИХ ДОПУСКАЄТЬСЯ В ПІДВАЛЬНОМУ ТА ЦОКОЛЬНОМУ ПОВЕРХАХ.....	54
ДОДАТОК Д	
ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ВБУДОВАНИХ ЛАЗЕНЬ СУХОГО ЖАРУ (САУН).....	57
ДОДАТОК Е	
Таблиця Е.1 – Мінімальні розміри кабін туалетів, душових, проходів та відстані між обладнанням	58
ДОДАТОК Ж	
ВИМОГИ ДО УЛАШТУВАННЯ ПОЖЕЖНИХ КРАНІВ ТА ЇХ ШАФ	59
ДОДАТОК И	
Таблиця И.1 – Перелік приміщень громадських будинків, які повинні обладнуватись системами автоматичної пожежної сигналізації та системами автоматичного пожежогасіння	60
ДОДАТОК К	
БІБЛІОГРАФІЯ	68

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Будинки і споруди	ДБН В.2.2-9-2009
Громадські будинки та споруди.	На заміну ДБН В.2.2-9-99
Основні положення	

Чинні від 2010-10-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Ці Норми встановлюють вимоги до проектування нових і тих, що реконструюються, будинків, споруд та комплексів громадського призначення (далі – громадських будинків) з умовною висотою до 73,5 м (включно), а також вбудовано-прибудованих приміщень громадського призначення.

1.2 При проектуванні громадських будинків та споруд поряд з положеннями цих Норм слід також керуватися положеннями будівельних норм за видами будинків та споруд. Перелік основних груп будинків, споруд та приміщень громадського призначення наведений у додатку А.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цих Нормах є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ Б А.2.2-8-2010 Розділ "Енергоефективність" в складі проектної документації об'єктів

ДСТУ-Н Б А.2.2-5:2007 Інженерне обладнання будинків і споруд. Настанова з розроблення та складання енергетичного паспорта будинків при новому будівництві та реконструкції

ДСТУ Б В.1.1-4-98 Захист від пожежі. Будівельні конструкції. Методи випробувань на вогнестійкість. Загальні вимоги

ДСТУ Б В.1.2-3:2006 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Прогини і переміщення. Вимоги проектування

ДСТУ Б В.2.5-34:2007 Інженерне обладнання будинків і споруд. Сміттєпроводи житлових і громадських будинків. Загальні технічні умови

ДСТУ Б В.2.5-38:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисгу будівель і споруд

ДСТУ 2272:2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять

ДСТУ 4401-1:2005 Пожежна техніка. Кран-комплекти пожежні. Частина 1. Кран-комплекти пожежні з напівжорсткими рукавами. Загальні вимоги. (EN 671-1:2001, MOD)

ДСТУ 4401-2:2005 Пожежна техніка. Кран-комплекти пожежні. Частина 2. Кран-комплекти пожежні з плоскоскладаними рукавами. Загальні вимоги (EN 671-2:2001, MOD)

ДСТУ ISO 4190-1-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 1. Класи ліфтів I, II, III, VI (ISO 4190-1:1999, IDT)

ДСТУ ISO 4190-2-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 2. Ліфти класу IV (ISO 4190-2:2001, IDT)

ДСТУ ISO 4190-3-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 2. Ліфти службові класу V (ISO 4190-3:1982, IDT)

ДСТУ ISO 4190-6-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 6. Ліфти пасажирські для встановлення в житлових будинках. Планування і вибір (ISO 4190-6:1984, IDT)

ДСТУ ISO 6309:2007 Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форми та колір (ISO 6309:1987, IDT)

ДСТУ ISO 9386-1:2005 Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 1. Вертикальні підймальні платформи

ДСТУ ISO 9386-2:2005 Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 2. Приводні сходові підйомники для пересування по нахиленій площині користувачів, що сидять, стоять та перебувають в інвалідних колясках

ДСТУ ISO 9589:2005 Ескалатори. Будівельні розміри (ISO 9589:1994, ITD)

ДСТУ EN 81-1:2003 Норми безпеки та експлуатації ліфтів. Частина 1. Ліфти електричні (ET 81-1:1998, IDT)

ДСТУ EN 81-2:2003 Норми безпеки та експлуатації ліфтів. Частина 2. Ліфти гідравлічні (EN81-2:1998, IDT)

ДСТУ EN 115:2003 Норми безпеки до конструкції і експлуатації ескалаторів і пасажирських конвеєрів (EN 115:1995, IDT)

СТ СЭВ 4867-84 Защита от шума. Звукоизоляция ограждающих конструкций. Нормы (Захист від шуму. Звукоізоляція огорожувальних конструкцій. Норми)

ДБН 360-92** Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень

ДБН Б.2.4-1-94 Планування та забудова сільських поселень

ДБН В.1.1-1-94 Проектування і будівництво цивільних будівель із блоків і каменів пиляних вапняків кримських родовищ в сейсмічних районах

ДБН В.1.1-5-2000 Захист від небезпечних геологічних процесів. Будинки та споруди на підроблюваних територіях і просідаючих ґрунтах

ДБН В.1.1-7-2002 Пожежна безпека об'єктів будівництва

ДБН В.1.1-12:2006 Захист від небезпечних геологічних процесів. Будівництво в

сейсмічних районах України

ДБН В.1.2-2:2006 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів.

Навантаження і впливи. Норми проектування

ДБН В.1.2-7-2008 Основні вимоги до будівель і споруд. Пожежна безпека

ДБН В 1.2-10-2008 Основні вимоги до будівель і споруд. Захист від шуму

ДБН В.1.2-14:2008 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів.

Загальні принципи надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ

ДБН В.1.4-0.01-97 Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів у будівництві. Основні положення

ДБН В.1.4-0.02-97 Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів у будівництві. Типові документи

ДБН В.1.4-1.01-97 Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів у будівництві. Регламентовані радіаційні параметри. Допустимі рівні

ДБН В.1.4-2.01-97 Система норм та правил зниження рівня іонізуючих випромінювань природних радіонуклідів у будівництві. Радіаційний контроль будівельних матеріалів та об'єктів будівництва

ДБН В.2.1-10:2009 Основи та фундаменти. Основні положення проектування

ДБН В.2.2-3-97 Будинки та споруди. Будинки та споруди навчальних закладів

ДБН В.2.2-4-97 Будинки та споруди. Будинки та споруди дошкільних навчальних закладів

ДБН В.2.2-5-97 Будинки та споруди. Захисні споруди цивільної оборони

ДБН В.2.2-10-2001 Будинки і споруди. Заклади охорони здоров'я

ДБН В.2.2-11-2002 Будинки і споруди. Підприємства побутового обслуговування.

Основні положення

ДБН В.2.2-13-2003 Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди

ДБН В.2.2-15-2005 Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення

ДБН В.2.2-16-2005 Будинки і споруди. Культурно-видовищні та дозвіллєві заклади

ДБН В.2.2-17:2006 Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення

ДБН В.2.2-18:2007 Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення

ДБН В.2.2-20:2008 Будинки і споруди. Готелі

ДБН В.2.2-23:2008 Будинки і споруди. Підприємства торгівлі

ДБН В.2.2-24:2009 Будинки і споруди. Проектування висотних житлових і

громадських будинків.

ДБН В.2.2-25:2009 Будинки і споруди. Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства)

ДБН В.2.3-4-2007 Споруди транспорту. Автомобільні дороги. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво

ДБН В.2.3-5-2001 Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів

ДБН В.2.3-15-2007 Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів

ДБН В.2.5-13-98* Інженерне обладнання будинків і споруд. Пожежна автоматика будинків і споруд

ДБН В.2.5-20-2001 Інженерне обладнання будинків і споруд. Газопостачання

ДБН В.2.5-23:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення

ДБН В.2.5-24-2003 Інженерне обладнання будинків і споруд. Електрична кабельна система опалення

ДБН В.2.5-27:2006 Інженерне обладнання будинків і споруд. Захисні заходи електробезпеки в електроустановках будинків і споруд

ДБН В.2.5-28-2006 Інженерне обладнання будинків і споруд. Природне і штучне освітлення ДБН В.2.6-31:2006 Конструкції будинків і споруд. Теплова ізоляція будівель

ДБН В.2.2-45-11-2004 Проектування телекомунікацій. Лінійно-кабельні споруди

СНиП 2.01.01-82 Строительная климатология и геофизика (Будівельна кліматологія та геофізика)

СНиП II-12-77 Здания и сооружения. Защита от шума (Будинки і споруди. Захист від шуму)

СНиП II-22-81 Каменные и армокаменные конструкции (Кам'яні та армокам'яні конструкції)

СНиП II-23-81* Стальные конструкции (Сталеві конструкції)

СНиП II-25-80 Деревянные конструкции (Дерев'яні конструкції)

СНиП 2.01.15-90 Инженерная защита территорий, зданий и сооружений от опасных геологических процессов. Основные положения проектирования (Інженерний захист територій, будівель і споруд від небезпечних геологічних процесів. Основні положення проектування)

СНиП 2.03.01-84* Бетонные и железобетонные конструкции (Бетонні та залізобетонні конструкції)

СНиП 2.03.03-85 Армоцементные конструкции (Армоцементні конструкції) СНиП

2.03.06-85 Аллюминиевые конструкции (Алюмінієві конструкції)

СНиП 2.04.01-85 Внутренний водопровод и канализация зданий (Внутрішній водопровід і каналізація будинків)

СНиП 2.04.05-91 Отопление, вентиляция и кондиционирование (Опалення, вентиляція і кондиціонування)

СНиП 3.05.01-85 Внутренние санитарно-технические системы (Внутрішні санітарно-технічні системи)

СНиП 3.05.06 Электротехнические устройства (Електротехнічні пристрої)

СНиП 3.05.07-85 Системы автоматизации (Системи автоматизації)

ВБН В.2.2-ЦЗН-2004/Мінпраці України. Будинки і споруди. Центри зайнятості базового рівня

ВБН В.2.2-45-1-2004 Проектування телекомунікацій. Лінійно-кабельні споруди

ПУЭ-86 Правила устройства электроустановок (Правила будови електроустановок)

ПУЕ:2009 Правила улаштування електроустановок

НПАОП 0.00-1.02-08 Правила будови і безпечної експлуатації ліфтів

НПАОП 40.1-1.32-01 Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок

НАПБ Б 01.007-2004 Правила облаштування та застосування ліфтів для транспортування пожежних підрозділів у будинках і спорудах

НАПБ Б 02.014-98 Положення про порядок узгодження з органами державного пожежного нагляду проектних рішень, на які не встановлені норми і правила, та обґрунтувань відхилень від обов'язкових вимог нормативних документів

ГОСТ 12.1.004-91 ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования (ССБП. Пожежна безпека. Загальні вимоги)

ГОСТ 12.1.005-88 ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны (ССБП. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони)

ГОСТ 12.1.044-89 Пожаровзрывоопасность веществ и материалов (Пожежовибухонебезпека речовин і матеріалів)

ГОСТ 16363-98 Средства огнезащиты для древесины. Методы определения огнезащитных свойств (Засоби вогнезахисту для деревини. Методи визначення вогнезахисних властивостей)

ГОСТ 25772-83 Ограждение лестниц, балконов и крыш стальные. Общие технические условия

ГОСТ 27483-87 (МЭК 695-2-1-80) Испытания на пожароопасность. Методы испытаний. Испытания нагретой проволокой (Випробування на пожежонебезпеку. Методи

випробувань. Випробування нагрітим дротом)

ГОСТ 27751-88 (СТ СЭВ 384-87) Надежность строительных конструкций и оснований. Основные положения по расчету (Надійність будівельних конструкцій та основ. Основні положення щодо розрахунків)

ДГН 6.6.1-6.5.001-98 (НРБУ-97) Норми радіаційної безпеки України. Державні гігієнічні нормативи

ДСП 173-96 Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів

ДСП 201-97 Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними і біологічними речовинами)

ДСанПіН 239-96 Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань

ДСН 3.3.6.037-99 Державні санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку

ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації

ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень

СанПиН 2605-82 Санитарные нормы и правила обеспечения инсоляцией жилых и общественных зданий и территории жилой застройки (Санітарні норми і правила забезпечення інсоляцією житлових і громадських будинків та території житлової забудови)

СН 1304-75 Санитарные нормы допустимых вибраций в жилых помещениях (Санітарні норми допустимих вібрацій у житлових приміщеннях)

СН 1757-77 Санитарно-гигиенические нормы допустимой напряженности электростатического поля (Санітарно-гігієнічні норми допустимої напруженості електростатичного поля)

СН 2152-80 Санитарно-гигиенические нормы допустимых уровней ионизации воздуха производственных и общественных помещений (Санітарно-гігієнічні норми допустимих рівнів іонізації повітря виробничих і громадських приміщень)

СН 3077-84 Санитарные нормы допустимого шума в помещениях жилых и общественных зданий и на территории жилой застройки (Санітарні норми допустимого шуму в приміщеннях житлових і громадських будівель та на території житлової забудови)

СН 4557-88 Санітарні норми ультрафіолетового випромінювання в виробничих приміщеннях

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Атріум – частина об'єму будинку у вигляді багатосвітлового простору розвинутого по вертикалі з галереями по поверхх, на які виходять приміщення різного призначення.

Атріум, розвинутий по горизонталі у вигляді багатосвітлового проходу, може називатися пасажем.

Балкон – відкрита площадка, яка виступає у вигляді консолі на фасаді будинку чи в інтер'єрі, огорожена перилами.

Багатофункціональні будинки і комплекси – будинки і комплекси, які формуються з приміщень, їх груп, будинків та споруд різного громадського і житлового призначення, поєднання яких обумовлене експлуатаційними потребами, економічною доцільністю і містобудівними вимогами.

Відсік протипожежний – згідно з ДБН В.1.1-7.

Галерея – комунікаційний простір у вигляді критого переходу, аркади, колонади, антресолі або протяжного балкону, що з'єднує приміщення чи частини будинку; може бути глухим, застаканим чи не бути огороженим (крім поручнів).

Горище – простір між конструкціями покрівлі (зовнішніх стін) та перекриттям верхнього поверху.

Загальна площа приміщень у громадських будинках і спорудах, а також у приміщеннях громадського призначення, вбудованих чи вбудовано-прибудованих до будинків іншого призначення (у тому числі, житлових) – це сумарна площа приміщень із врахуванням лоджій, балконів, терас і веранд з коефіцієнтами за додатком Б.

Лоджія – перекрите та огорожене в плані з трьох боків приміщення, відкрите у зовнішній простір.

Пандус – похила полого площина, яка влаштовується для підйому (входу і в'їзду) у будинку чи споруді (наприклад, у гаражах).

Поверх мансардний – поверх, у якому приміщення розташовані в об'ємі горища, при цьому площа горизонтальної частини стелі приміщень має бути не менше ніж половина площі підлоги, а висота стін до низу похилої частини стелі – не менше 1,6 м.

Поверх надземний – поверх, позначка підлоги приміщень якого не нижче планувальної позначки землі.

Поверх підвальний – поверх, позначка підлоги приміщень якого нижче планувальної позначки землі більше ніж на половину висоти приміщень.

Поверх підземний – поверх, позначка стелі якого знаходиться нижче рівня планувальної позначки землі.

Поверх технічний – поверх для розміщення інженерного обладнання та прокладання комунікацій; може бути розташований у нижній (у тому числі технічне підпілля), верхній (у тому числі технічне горище) або у середній частині будинку.

Примітка. Розміщення приміщень нетехнічного призначення у технічному поверсі не дозволяється.

Поверх цокольний – поверх, позначка підлоги приміщень якого нижче планувальної позначки землі на висоту не більше половини висоти приміщень, що в ньому розташовані.

Прибудова – вид реконструкції, при якій збільшується площа будинку шляхом створення нових приміщень, що безпосередньо прилягають до зовнішніх стін будинку.

Приміщення технічні – приміщення для розміщення обладнання тепловузлів, бойлерних, щитових, венткамер, комутаторів, радіовузлів, машинних відділень ліфтів, холодильних установок тощо.

Розрахункова категорія відвідувачів – кількісний та якісний показники відвідувачів закладу (підприємства), що встановлюються у завданні на проектування, на які необхідно розраховувати всі споживчі та експлуатаційні характеристики громадського будинку.

Стилобат – розширена основа будинку, споруди, групи споруд.

Сходово-ліфтовий вузол – приміщення для розміщення вертикальних комунікацій сходової клітки і ліфтів.

Тамбур – прохідний простір між дверима, що слугує для захисту від проникнення холодного повітря, атмосферних опадів, пилу, диму і запахів, при вході до будинку, у сходову клітку чи інші приміщення.

Трибуна – споруда з рядами місць, що підвищуються, для глядачів.

Умовна висота будинку – згідно з 2.18 ДБН В. 1.1-7.

Умовна одиниця зберігання архівних документів – є умовною справою з розмірами 210 мм x 297 мм x 17 мм в архівосховищах з горизонтальною системою архівного зберігання при встановленні на 1 м стелажів полиці двох по висоті рядів первинних засобів зберігання з розмірами 245 мм x 350 мм x 180 мм (у кожному 10 справ).

Умовна одиниця зберігання бібліотечних фондів – є умовною книгою розміром 203 мм x 260 мм x 180 мм у книгосховищах масових бібліотек з систематичним розташуванням фондів на стаціонарних стелажах при встановленні на 1 м стелажів полиці 45 одиниць зберігання.

Хол ліфтовий – приміщення перед входами у ліфти. Шляхи евакуації – за ДСТУ 2272.

4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Вимоги, пов'язані з особливостями окремих видів громадських будинків, у тому числі функціонально-планувальними, за умовами кооперування, блокування, інтеграції один з одним або з житловими та виробничими будинками встановлюються в окремих будівельних нормах за видами будинків та споруд і в спеціальних нормах: ДБН В.2.2-3; ДБН В.2.2-4; ДБН В.2.2-10; ДБН В.2.2-11; ДБН В.2.2-13; ДБН В.2.2-15; ДБН В.2.2-16; ДБН В.2.2-17; ДБН В.2.2-18; ДБН В.2.2-20; ДБН В.2.2-23; ДБН В.2.2-24; ДБН В.2.2-25, ДБН В.2.3.-15, ВБН В.2.2-ЦЗН.

4.2 При проектуванні громадських будинків належить керуватись нормами, що визначають місткість, санітарно-гігієнічні та протипожежні вимоги, вимоги до інженерного обладнання, розміщення та розмірів земельних ділянок закладів та підприємств обслуговування згідно з ДБН 360.

4.3 У громадських будинках і на території громадських комплексів допускається розміщення необхідних за технологією сервісно-виробничих та житлових приміщень службового призначення. Зазначені приміщення повинні відповідати вимогам будівельних норм за видами будинків та споруд і розділу 8 цих Норм згідно з завданням на проектування.

4.4 При проектуванні громадських будинків та споруд необхідно передбачати обладнання і пристрої, що враховують потреби інвалідів та інших маломобільних груп населення згідно з вимогами даних Норм (6.1.6; 6.1.9; розділ 12) та ДБН В.2.2-17.

Види обладнання і пристроїв для інвалідів визначаються у завданні на проектування.

4.5 У випадку реконструкції чи розширення існуючих громадських будинків, а також багатофункціональних громадських будинків і комплексів допускаються відхилення від окремих параметрів цих Норм за умови узгодження згідно з вимогами НАПБ Б 02.014 при безумовному дотриманні санітарно-гігієнічних вимог за узгодженням санітарно-епідеміологічної служби.

4.6 Підрахунок загальної, корисної та розрахункової площі, будівельного об'єму, площі забудови та поверховості громадських будинків здійснюється згідно з додатком* Б.

5 ВИМОГИ ДО ЗАБУДОВИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

5.1 Розміщення громадських будинків та споруд на земельних ділянках повинно відповідати містобудівним, екологічним, протипожежним, санітарним нормам і здійснюватись згідно з вимогами ДБН 360, ДБН Б.2.4-1, ДБН В.2.3-4, ДБН В.2.3-5, ДСП 173, ДСанПіН 239, СанПіН 2605, СН 1304, СН 3077, СН 1757.

5.2 Площа земельних ділянок для розміщення громадських будинків та споруд

приймається відповідно до вимог ДБН 360 та ДБН Б.2.4-1 з урахуванням ДСП 173.

5.3 При компактному розміщенні громадських будинків у комплексах і центрах обслуговування, а також розміщення їх в блокованих, кооперованих та багатофункціональних будинках або в умовах реконструкції допускається скорочення нормованої площі ділянки на 25 % (для дошкільних навчальних закладів та навчальних закладів – на 20 %) без порушення нормативних вимог щодо допустимих показників озеленення та площі основних елементів функціонального призначення.

5.4 Ділянка для розміщення громадського будинку або комплексу будинків та споруд повинна відповідати вимогам забезпечення їх оптимальної орієнтації і нормативної інсоляції приміщень будинків і їх території (згідно з СанПиН 2605), влаштування зручних підходів, під'їздів і авто стоянок, організації благоустрою з належним рівнем (%) озеленення.

5.5 Розмір (місткість) відкритих та критих (у тому числі підземних) автостоянок будинків і комплексів визначається згідно з ДБН 360 та ДБН В.2.3-15.

В'їзди і виїзди з підземних і підземно-надземних гаражів і автостоянок повинні бути віддалені від вікон житлових будинків і приміщень громадського призначення з тривалим перебуванням людей, а також ділянок загальноосвітніх навчальних закладів (далі – загальноосвітніх шкіл), інтернатних, лікувально-профілактичних та дошкільних навчальних закладів згідно з вимогами ДБН 360 та ДБН Б.2.4-1.

Вентиляційні шахти підземних і підземно-надземних гаражів і автостоянок повинні передбачатися згідно з вимогами [1] та ДБН В.2.3-15.

Примітка 1. Тривале перебування людей у приміщенні – перебування на протязі більше ніж дві години, або більше 50 % робочого часу.

5.6 Огорожа сходів, сходових площадок і пандусів на ділянці забудови, а також матеріали шляхового покриття повинні забезпечувати безпечне пересування пішоходів, включаючи маломобільні групи населення з урахуванням руху колясок для дітей та інвалідів. Зовнішні сходи (або їх частини) і площадки заввишки 0,45 м і більше від рівня тротуару при входах до будинку повинні мати огорожу.

5.7 При плануванні ділянки та розміщенні на ній будинку або комплексу необхідно забезпечити можливість проїзду пожежних машин до будинків згідно з вимогами ДБН 360 та ДБН Б.2.4-1.

5.8 Під'їзди до фасадів будинків, у тому числі багатофункціональних, допускається проектувати по експлуатованих покрівлях стилобатів та прибудов, розрахованих на відповідні навантаження, у тому числі від пожежних машин, з урахуванням шумового впливу на приміщення стилобатної частини.

5.9 При влаштуванні стилобатної частини будинку, прибудови або його виступної

частини розміри їх виносу повинні встановлюватись виходячи із забезпечення доступності всіх приміщень основної частини будинку з автомобільних пожежних драбин або колінчастих автопідіймачів з урахуванням їх технічних даних.

5.10 Рівень плоскої покрівлі стилобатної частини або об'ємів, що прибудовуються, не повинен перевищувати більше ніж на 0,2 м позначку підлоги розташованого вище поверху основної частини будинку.

5.11 Плоскі покрівлі стилобату, які примикають до житлових приміщень, не повинні виділяти хімічні речовини в концентраціях вище ГДК для атмосферного повітря згідно ДСП 201.

5.12 Наскрізні проїзди в будинках слід приймати завширшки (у просвіті) не менше 3,5 м, заввишки не менше 4,25 м.

Ця вимога не поширюється на наскрізні проходи та проїзди в будинках та спорудах на рівні землі або першого поверху, які не призначені для проїзду пожежних машин.

5.13 У разі влаштування в будинках світлових або функціональних двориків з габаритами 18,0 м x 18,0 м і більше проїзди до них слід приймати згідно з 5.12.

6 ОБ'ЄМНО-ПЛАНУВАЛЬНІ РІШЕННЯ

6.1 Вхідні вузли та комунікації

6.1.1 Основні входи до громадських будинків повинні мати зручні підходи та оптимальні розміри, які враховують можливості всіх розрахункових категорій відвідувачів. Кількість входів (виходів) визначається розрахунком виходячи із пропускнуої спроможності будинків, а також експлуатаційними вимогами.

6.1.2 Для інвалідів та інших маломобільних груп населення у громадських будинках один з основних входів повинен бути обладнаний пандусом або іншим пристроєм згідно з ДБН В.2.2-17, що забезпечує можливість підйому інваліда на рівень входу до будинку, 1-го поверху або ліфтового холу. Такий вхід повинен бути захищений від атмосферних опадів; перед ним слід влаштовувати площадку розміром не менше 1 м x 2,5 м з дренажем.

6.1.3 У громадських будинках, а також у приміщеннях громадського призначення, вбудованих у будинки іншого призначення, крім розташованих у IVB кліматичній зоні, при кожному зовнішньому вході слід передбачати тамбури для теплового та вітрового захисту.

Ширина тамбура повинна перевищувати ширину прорізу не менше ніж на 0,15 м з кожного боку, а глибина тамбура повинна перевищувати ширину полотна дверей не менше ніж на 0,2 м.

Мінімальна глибина тамбура – 1,2 м, при користуванні інвалідами та іншими маломобільними групами населення глибина тамбура повинна становити не менше ніж 1,8 м, а його ширина – не менше ніж 2,2 м.

Тамбури допускається не влаштовувати на виходах із будинків та приміщень, якщо ці виходи є лише евакуаційними, а також при входах до неопалюваних приміщень. За відповідного обґрунтування допускається також не передбачати тамбур при зовнішньому вході до приміщення громадського призначення площею до 100 м² включно. У цьому випадку на вході необхідно передбачати повітряно-теплову завісу та обладнувати зовнішні двері пристроями самозачинення. Місця для відвідувачів та працівників у такому приміщенні, розташовані на відстані не менше 3 м від зовнішніх дверей, необхідно захищати перегородками або екранами від обдування холодним повітрям.

6.1.4 Позначка рівня підлоги приміщень біля входу до будинку повинна бути вище від позначки тротуару перед входом не менше ніж на 0,15 м.

Допускається приймати позначку рівня підлоги біля входу до будинку менше 0,15 м (в тому числі і заглиблення нижче позначки тротуару) за умови захисту приміщень від попадання опадів.

6.1.5 Розміри приміщень вестибульної групи приймаються з урахуванням максимальної пропускної спроможності, коефіцієнта змінності, необхідності забезпечення вхідного контролю та охорони, інших особливостей експлуатації будинків різного призначення згідно з ДБН за видами будинків та споруд.

6.1.6 У громадських будинках, що обслуговують інвалідів та інші мало мобільні групи населення, площу приміщень вестибульної групи слід збільшувати з урахуванням людей, які супроводжують інвалідів, з розрахунку 0,5 м² на кожного інваліда згідно з ДБН В.2.2-17.

6.1.7 Місткість гардеробних приймається відповідно до вимог будівельних норм за видами будинків та споруд. Площу гардеробних для верхнього одягу за бар'єром слід приймати з розрахунку на одне місце не менше 0,08 м² (коли використовуються вішалки консольного типу) і 0,1 м (при звичайних та підвісних вішалках).

При зберіганні у гардеробній, крім верхнього одягу, сумок та портфелів площу за бар'єром допускається збільшувати на 0,04 м² на одне місце.

6.1.8 Глибина гардеробної за бар'єром не повинна перевищувати 6 м. Між бар'єром та вішалками слід передбачати прохід не менше 1 м.

6.1.9 Приміщення, зони та місця надання послуг, що відвідуються маломобільними відвідувачами, належить, як правило, розташовувати на рівні, найближчому до поверхні землі. В інших випадках слід передбачати сходи, пандуси, ліфти та інші пристосування для переміщення маломобільних відвідувачів згідно з вимогами ДБН В.2.2-17, ДСТУ ISO 9386-1, ДСТУ ISO 9386-2, ДСТУ ISO 9589.

В усіх будинках, в яких приміщення, призначені для користування інвалідами на

кріслах-колясках, розташовані вище першого поверху, слід передбачати ліфти, кабіни яких повинні мати розміри не менше: ширину – 1,1м; глибину – 1,4 м; ширину дверного прорізу – 0,9 м.

Ліфти повинні мати автономне керування з кабін і з рівня поверху, що має безпосередній вихід назовні.

За використання підйомника у вигляді ескалятора слід виконувати вимоги ДСТУ ISO 9589, ДСТУ EN 115.

6.2 Висота приміщень

6.2.1 Висота приміщень надземних поверхів громадських будинків від підлоги до стелі приймається відповідно до технологічних вимог, але не менше 3,0 м. У коридорах і холах в залежності від об'ємно-планувального вирішення будинків при врахуванні технологічних вимог допускається зменшення висоти до 2,5 м; в допоміжних коридорах і складських приміщеннях – до 2,2 м, а в окремих приміщеннях допоміжного призначення без постійного перебування людей – до 1,9 м.

6.2.2 Висоту приміщень громадського призначення, що вбудовуються у житлові будинки, якщо їх місткість не більше 40 осіб, а закладів роздрібної торгівлі торговельною площею до 250 м² допускається приймати за висотою приміщень житлових будинків за умови забезпечення нормативних показників мікроклімату, що підтверджені розрахунком.

6.2.3 У приміщеннях з похилою стелею або різними за висотою частинами приміщення вимогам до найменшої висоти повинна відповідати середня (приведена) висота приміщення. У цьому випадку висота приміщення у будь-якій його частині має бути не менше 2,5 м.

У коридорах та інших приміщеннях, простір під стелею яких використовується для транзитних інженерних комунікацій, допускається зменшення висоти від підлоги до підвісної стелі до 2,5 м.

6.2.4 У громадських будинках при виконанні додаткових заходів щодо протипожежного захисту допускається влаштування внутрішніх відкритих просторів (атріумів) згідно з вимогами, наведеними у додатку В.

6.3 Підземні, підвальні, цокольні та технічні поверхи

6.3.1 Перелік приміщень громадських будинків, які допускається розмішувати в підвальному та цокольному поверхах, наведений у додатку Г.

6.3.2 Підвали під громадськими будинками проектують, як правило, одноповерховими. Допускається влаштування підземних автомобільних гаражів з урахуванням вимог ДБН В.2.3-15.

6.3.3 Висота підземного, підвального та цокольного поверхів від підлоги до стелі

повинна бути не менше 2,7 м. Висота технічного поверху приймається залежно від габаритів розташованого у ньому інженерного обладнання і комунікацій. У місцях проходу обслуговуючого персоналу висота від підлоги до низу конструкцій, що виступають, має бути не менше 1,9 м.

6.3.4 Технічний підпідлоговий простір, у якому прокладено інженерні мережі, повинен мати виходи назовні (через люки розміром не менше 0,6 м x 0,8 м або через двері розміром не менше 0,75м x 1,5м).

6.3.5 При розміщенні у підвальних, цокольних та технічних поверхах приміщень з обладнанням, що є джерелом підвищеного шуму чи вібрації, необхідно передбачати відповідні заходи згідно з вимогами ДБН В.1.2-10, СТ СЗВ 4867, СНиП II-12, ДСН 3.3.6.037, ДСН 3.3.6.039.

6.3.6 В окремих громадських будинках, що визначаються вимогами цивільної оборони, слід проектувати приміщення подвійного призначення за спеціальними нормативами ДБН В.2.2-5.

6.3.7 При реконструкції горищних поверхів під мансардні слід враховувати протипожежні вимоги, які відносяться до зміненої поверховості будинку та необхідного ступеня вогнестійкості. Розміщення лазень сухого жару в підвалах не допускається. При проектуванні лазні сухого жару (сауни) необхідно дотримуватись вимог, які викладені в додатку Д.

6.4 Конструктивні рішення

6.4.1 Конструктивні рішення, конструкції громадських будинків, споруд та їх частин необхідно проектувати відповідно до їх функціонального призначення та обраним об'ємно-планувальним вирішенням з урахуванням природно-кліматичних та інженерно-геологічних умов будівництва, а також згідно з нормативними документами: ДБН В.1.1-5; ДБН В.1.1-7; ДБН В.1.1-12; ДБН В.1.1-1; ДБН В.1.2-14; ДБН В.2.1-10; ДБН В.2.6-31; СНиП 2.03.01; СНиП 2.03.03; СНиП 2.03.06; СНиП II-12; СНиП II-22; СНиП II-23; СНиП II-25; СТ СЭВ 4867; ГОСТ 27751 (СТ СЭВ 384).

7 ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ

7.1 Водопостачання і каналізація

7.1.1 Системи водопостачання і каналізації, у тому числі системи протипожежного водопостачання, повинні проектуватися з додержанням вимог СНиП 2.04.01, [2], а також будівельних норм за видами будинків та споруд.

7.2 Опалення, вентиляція та кондиціонування повітря

7.2.1 Системи опалення, вентиляції та кондиціонування повітря, у тому числі системи аварійної протидимної вентиляції, повинні проектуватися згідно зі СНиП 2.04.05, а також

будівельних норм за видами будинків та споруд.

7.3 Газопостачання

7.3.1 У громадських будинках та спорудах може встановлюватися газове обладнання, у тому числі для теплопостачання, згідно з вимогами ДБН В.2.5-20.

7.3.2 У підвалах, технічних підпіллях, а за їх відсутності у цокольних або перших поверхах громадських будинків та споруд газифікованих поселень належить передбачати контроль до вибухонебезпечних концентрацій паливного газу в повітрі з виведенням на колективну попереджу вальну сигналізацію та об'єднану диспетчерську службу.

7.4 Електрообладнання та електроосвітлення.

Системи автоматизації і диспетчеризації інженерного обладнання

7.4.1 У громадських будинках слід передбачати електрообладнання, електроосвітлення, системи автоматизації і диспетчеризації інженерного обладнання, які належить проектувати згідно з правилами улаштування електроустановок (ПУЕ), ПУЕ, ДБН В.2.5-13, ДБН В.2.5-23, ДБН В.2.5-24, ДБН В.2.5-27, ДБН В.2.5-20, ДБН В.2.5.28, НПАОП 40.1-1.32, СНиП 2.04.01, СНиП 2.04.05, СНиП 3.05.01, СНиП 3.05.06, СНиП 3.05.07 [3] та іншими чинними нормативними документами.

7.5 Системи зв'язку та сигналізації

7.5.1 Відповідно до завдань на проектування та вимогами спеціальних, відомчих і будівельних норм за видами будинків та споруд окремі будинки або окремі приміщення можуть бути обладнані такими засобами, пристроями та системами:

- відомчого зв'язку;
- відомчого телевізійного та проводового мовлення;
- прийому телебачення з штучних супутників Землі (супутникове телебачення);
- звукофікації;
- синхронного перекладу мов;
- сигналізації та регламентації часу;
- комп'ютерних мереж;
- пріоритетного оповіщення, у тому числі оповіщення про пожежу та керування евакуацією людей;
- автоматичної пожежної сигналізації;
- охоронної сигналізації;
- сигналізації загазованості, задимлення та затоплення;
- диспетчеризації і управління системами протипожежного захисту та іншими системами і устаткуванню при виникненні пожежі;
- та іншими спеціальними видами пристроїв зв'язку та сигналізації.

7.5.2 Кількість абонентських пристроїв та їх розміщення повинні визначатись згідно з вимогами спеціальних, відомчих і будівельних норм за видами будинків та споруд і завданням на проектування, а розрахунок ємності лінійних споруд мереж зв'язку з урахуванням вимог ВБН В.2.2-45-1.

7.5.3 Порядок взаємодії засобів відомчого зв'язку з мережами зв'язку загального користування визначається за встановленим порядком.

7.5.4 Блискавкозахист громадських будинків повинен виконуватись з урахуванням наявності радіостояків ліній мережі проводового мовлення та щогл антен телебачення згідно з ДСТУ Б В.2.5-38.

Заходи щодо вирівнювання потенціалів металевих частин обладнання систем зв'язку та сигналізації згідно з ПУЕ, ДБН В.2.5-27, НПАОП 40.1-1.32 визначаються комплексно для всього електрообладнання будинків, а також інших металевих конструкцій.

7.6 Ліфти та інші види механічного транспорту

7.6.1 Ліфти або інші підйомники слід встановлювати згідно з НПАОП 0.00-1.02, ДСТУ ISO 4190-1, ДСТУ ISO 4190-2, ДСТУ ISO 4190-3, ДСТУ EN 81-1, ДСТУ EN 81-2, ДСТУ EN 115.

7.6.2 У громадських будинках і спорудах (крім будинків дошкільних навчальних закладів) слід встановлювати ліфти:

- а) пасажирські, починаючи з будинків висотою два поверхи і вище;
- б) лікарняні:

- 1) у будинках лікарень, пологових будинків, закладів соціального захисту населення – у разі розташування палатних відділень на другому поверсі та вище;
- 2) у будинках амбулаторно-поліклінічних закладів, санаторіїв та санаторіїв-профілакторіїв – у разі розташування лікувальних приміщень на другому поверсі та вище;

в) вантажопасажирські: у будинках готелів категорій ***** і **** та інших закладів – згідно з вимогами норм за видами будинків і споруд та за завданням на проектування.

Примітка 1. У житлових корпусах санаторіїв для хворих з порушенням опорно-рухового апарату один з ліфтів повинен бути лікарняним.

Примітка 2. Встановлення ліфтів необов'язково в двоповерхових будинках у разі обладнання пандуса з уклоном не більше 8 % або іншого пристрою згідно з ДБН В.2.2-17.

7.6.3 Кількість пасажирських ліфтів встановлюється згідно з вимогами ДСТУ ISO 4190-6 та розрахунком, але їх кількість повинна бути не менше двох. Допускається другий ліфт замінити вантажним, у якому дозволяється перевозити людей, якщо за розрахунком вертикального транспорту достатньо встановити один пасажирський ліфт.

Вантажні ліфти слід передбачати згідно з вимогами НПАОП 0.00-1.02.

7.6.4 У будинках заввишки два і більше поверхів, приміщення яких розраховані на відвідування або мешкання інвалідів, слід передбачати на пожежний відсік не менше одного ліфта (пасажирського або вантажного) глибиною кабіни не менше 2,1 м, який забезпечує під час пожежі, землетрусу та інших надзвичайних ситуацій можливість рятування інвалідів та людей літнього віку, які не здатні до самостійного пересування по сходах і пандусах, а також транспортування пожежних і рятувальних підрозділів. Ці ліфти виконуються згідно з НАПБ Б.01.007.

7.6.5 У разі застосування підйомника у вигляді платформи, що переміщується вертикально, похило або вздовж сходового маршу, ширина такої платформи повинна бути не менше 0,9 м, глибина – не менше 1,2 м. Такі пристрої слід улаштовувати згідно з вимогами ДСТУ ISO 9386-1, ДСТУ ISO 9386-2, ДСТУ EN 115.

7.6.6 Всі ліфти та підйомники у громадських будинках повинні бути розраховані на роботу в режимі "Пожежна небезпека", а у будинках з умовною висотою більше 26,5 м (за винятком випадків, зазначених будівельними нормами за видами будинків), один з ліфтів вантажопідйомністю не менше 1000 кг повинен бути розрахований на роботу у режимі "Транспортування пожежних підрозділів". Вимоги до таких ліфтів слід приймати згідно з НАПБ Б.01.007.

7.6.7 Відстань від дверей найбільш віддаленого приміщення до дверей найближчого пасажирського ліфта повинна бути не більше 60 м.

7.6.8 Виходи з пасажирських ліфтів слід проектувати через ліфтовий хол.

У будинках з умовною висотою до 26,5 м включно виходи не більше ніж з двох пасажирських ліфтів допускається розташовувати безпосередньо на сходовій площадці, за винятком будинків лікарень.

Ширина ліфтового холу пасажирських ліфтів повинна бути не менше: при однорядному розташуванні ліфтів – 1,3 найменшої глибини кабіни ліфтів; при дворядному розташуванні – подвійної найменшої глибини кабіни, але не більше 5 м.

Перед ліфтами з глибиною кабіни 2,1 м і більше ширина ліфтового холу повинна бути не менше 2,5 м.

У будинках з незадимлюваними сходовими клітками не допускається влаштовувати вихід із приміщень безпосередньо до ліфтового холу. У будинках із звичайними сходовими клітками вихід безпосередньо до ліфтового холу не допускається влаштовувати з комор та інших приміщень, призначених для зберігання та переробки горючих матеріалів.

7.6.9 З урахуванням технологічних особливостей будинку допускається влаштування входу до ліфтів з рівня позначки підлоги підземного, підвального чи цокольного поверху.

Двері шахт ліфтів і підйомників у підземних і підвальних поверхах повинні виходити до протипожежних тамбур шлюзів 1-го типу. У таких тамбур-шлюзах повинен бути передбачений підпір повітря під час пожежі не менше 20 Па.

7.6.10 Шахти і машинні приміщення ліфтів і підйомників не повинні примикати безпосередньо до приміщень для перебування дітей, до навчальних приміщень, житлових приміщень, що розташовані у громадських будинках, до залів для глядачів і читальних залів, клубних приміщень, палат і кабінетів лікарів лікувально-профілактичних закладів, робочих приміщень з постійним перебуванням людей.

Примітка. У виняткових випадках примикання може бути допущено за умови виконання заходів щодо звукоізоляції, підтверджених відповідними розрахунками.

7.7 Сміттєвидаляння

7.7.1 Система видалення сміття, відходів і нечистот у громадських будинках повинна від повідати загальним вимогам до санітарно-гігієнічних приміщень і пристроїв (8.1.1), при цьому особлива увага приділяється запобіганню загрози забруднення повітря, води, ґрунтів та можливості розповсюдження паразитуючих комах, гризунів та інших шкідників.

7.7.2 У громадських будинках належить передбачати системи очищення від сміття та пилоприбирання, тимчасового (в межах санітарних норм) зберігання сміття та можливість його вивозу.

Необхідність влаштування у великих громадських будинках та комплексах пневматичних систем сміттєвидаляння визначається завданням на проектування, виходячи з техніко-економічної доцільності їх експлуатації.

7.7.3 Система видалення сміття повинна розраховуватись виходячи з регіональних нормативів добового накопичення сміття (з урахуванням ступеня благоустрою будинку).

Засоби видалення сміття з будинку повинні бути узгоджені з системою очищення населеного пункту.

7.7.4 Стовбур сміттєпроводу не допускається розміщувати на сходових площадках громадських будинків, за винятком площадок службових сходів (за технологічної необхідності) з від повідним збільшенням ширини площадки.

Стовбур сміттєпроводу повинен виготовлятися з негорючих матеріалів, а також мати засоби прочищення, промивання і дезінфекції, бути герметичним та звукоізольованим від будівельних конструкцій згідно з вимогами ДСТУ Б В.2.5-34. Він не повинен прилягати до житлових, а також службових приміщень для постійного перебування людей або до таких, що потребують додержання шумового режиму.

Вогнестійкість сміттєпроводів та технічні засоби протипожежного захисту систем сміттєвидаляння повинні відповідати вимогам ДСТУ Б В.2.5-34. При цьому допускається

для забезпечення необхідної межі вогнестійкості прокладати стовбури сміттєпроводів в окремих каналах (шахтах), конструкції яких мають відповідний клас вогнестійкості.

7.7.5 Сміттєзбірну камеру слід розміщувати безпосередньо під стовбуром сміттєпроводу.

Не допускається розташування її під приміщеннями для постійного перебування людей. Сміттєзбірна камера повинна відокремлюватися протипожежними перегородками і перекриттями з межею вогнестійкості не менше EI 60 (для перегородок), REI 60 (для перекриттів) та групою МО за межею поширення вогню, бути забезпечена внутрішнім водопроводом і каналізацією згідно з вимогами СНиП 2.04.01

Приміщення сміттєзбірної камери повинно обладнуватися спринклерними зрошувачами з розрахунковою витратою води 1,8 л/с. Трубопровід спринклерного пожежогасіння слід приєднувати до внутрішнього господарсько-питного водопроводу через запірний пристрій. Опломбований у відкритому положенні, без встановлення контрольно-сигнального клапану.

7.7.6 Висота камери повинна бути не менше 1,95 м (від підлоги до стелі).

Позначка підлоги сміттєзбірної камери повинна бути вище рівня тротуару чи прилеглої частини проходу в межах 0,05-0,1 м або необхідне влаштування пандуса. Допускається розміщення камер на іншому рівні при забезпеченні механізації сміттєвидалення. Вхід до сміттєзбірної камери повинен бути відокремленим від входу до будинку суцільною стіною (екраном) з дверима, що відчиняються назовні.

7.7.7 Централізовану або комбіновану систему вакуумного пилоприбирання слід передбачати у таких будинках:

- а) театрах, концертних залах, музеях;
- б) читальних та лекційних залах та книгосховищах бібліотек на 200 тисяч одиниць зберігання і більше;
- в) магазинах з торговельною площею 6500 м² і більше;
- г) корпусах готелів, санаторіїв, закладів відпочинку і туризму, стаціонарів лікувальних закладів на 500 місць і більше;
- д) установах органів управління, науково-дослідних інститутах, проектних та конструкторських організаціях з чисельністю співробітників 800 і більше;
- є) спеціалізованих будинках з підвищеними санітарно-гігієнічними вимогами.

Необхідність проектування централізованої або комбінованої систем вакуумного пилоприбирання в інших будинках визначається завданням на проектування за умови техніко-економічного обґрунтування.

У разі влаштування комбінованої системи вакуумного пилоприбирання радіус

обслуговування одним приймальним клапаном повинен бути не більше 50 м.

7.7.8 За відсутності централізованої або комбінованої систем пилоприбирання влаштування камери очищення фільтрів пиłosосів визначається завданням на проектування.

У разі організації пилоприбирання пиłosосами з тканинною системою фільтрації у громадських будинках заввишки понад п'ять поверхів слід влаштовувати камери для очищення фільтрів пиłosосів на кожні 500 м² площі підлоги, що прибирається, з організацією повітрообміну кратністю не менше 10 за годину. Вимоги щодо камер очищення фільтрів у будинках заввишки до п'яти поверхів включно визначаються у завданні на проектування.

8 САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ВИМОГИ

8.01 Конструкції, деталі та обладнання будинків, опорядження стін і стель, покриття підлог всіх приміщень, а також сходів, коридорів тощо слід передбачати із матеріалів, дозволених до застосування Міністерством охорони здоров'я України.

8.02 В приміщеннях, що межують з зовнішніми і внутрішніми лініями електропередачі, на відстані 0,2 м від огорожуючих приміщення внутрішніх поверхонь не повинні перевищуватись рівні напруженості електричного поля 50Гц 500 В/м згідно з ДСанПіН 239, величини індукції магнітного поля 50 Гц – 1 мкТл.

8.03 Концентрації забруднюючих речовин у повітрі приміщень громадських будинків і споруд не повинні перевищувати санітарні норми в залежності від контингенту працюючих, або категорій населення згідно з вимогами ГОСТ 12.1.005, ДСП 201.

8.1 Санітарно-гігієнічні приміщення

8.1.1 Розміри, розміщення і обладнання санітарно-гігієнічних приміщень повинні задовольняти вимоги зручності користування, прибирання та дезінфекції; запобігання розповсюдженню інфекції, неприємних запахів, надмірної вологості, паразитичної фауни і мікрофлори.

Основою розрахунку площі сангігієнічних приміщень є розрахункова чисельність осіб чоловічої та жіночої статі, що встановлюється завданням на проектування. Пропускна спроможність обладнання визначається за спеціальними нормативними документами.

8.1.2 Слід забезпечувати можливість використання сангігієнічних приміщень інвалідами, що пересуваються на кріслах-колясках або милицях, згідно з розділом 12 та вимогами ДБН В.2.2-17.

8.1.3 Приміщення туалетів у громадських будинках і спорудах (крім відкритих спортивних споруд) слід розташовувати на відстані не більше 75 м від найбільш віддаленого місця постійного перебування людей.

8.1.4 Мінімальні розміри кабін туалетів, душових, проходів та відстані між обладнанням наведені у додатку Е.

8.1.5 Кількість приміщень або кабін особистої гігієни жінок належить визначати з розрахунку один гігієнічний душ на кожні 100 жінок, які працюють у найбільш численній зміні. Якщо кількість жінок понад 14 до 100, слід передбачати одну кабінку з гігієнічним душем, яку слід розміщувати при жіночому туалеті і яка повинна мати вхід з умивальні. Розміри приміщення (кабіни) для гігієнічного душу з місцем для роздягання повинні бути в плані не менше 2,4 м x 1,2 м.

8.1.6 Необхідність медпункту визначається завданням на проектування з урахуванням типового положення про установу. Медпункт повинен мати два приміщення загальною площею не менше 16 м².

8.2 Повітряне середовище, температурний режим

8.2.1 Розрахункові параметри повітряного середовища (температура, відносна вологість, рухомість повітря) у приміщеннях громадських будинків різного призначення повинні прийматися згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд, нормативами опалення та вентиляції і забезпечуватись роботою відповідних систем.

Оптимальні параметри повітряного середовища в приміщеннях повинні прийматися згідно зі СНиП 2.04.05 і забезпечуватись роботою систем кондиціонування повітря.

8.2.2 Пристрої опалення і вентиляції, теплова та гідравлічна ізоляція огорожувальних конструкцій будинків і трубопроводів повинні запобігати утворенню конденсату, вологих плям, плісені та грибкових утворень на поверхні стін, стель та трубопроводів.

8.2.3 Приміщення з постійним перебуванням людей, що мають природне освітлення, повинні провітрюватись через вікна, фрамуги, кватирки або інші пристрої, за винятком приміщень, в яких за технологічними вимогами не допускається проникнення зовнішнього повітря.

8.2.4 У будинках, які проектуються для ПВ, ПБ, IVB кліматичних зон та ПВ-4 кліматичної підзони, за винятком гірських районів, повинно бути передбачене наскрізне або кутове провітрювання приміщень з постійним перебуванням людей (у тому числі через коридор або суміжне приміщення).

8.2.5 Нормативний температурний режим приміщень, для яких передбачається програмне зниження температури в неробочий час, повинен відновлюватись автоматично до початку робочого дня.

8.3 Освітленість та інсоляція будинків і приміщень

8.3.1 У громадських будинках повинно бути забезпечено природне і штучне

освітлення, а також інсоляція згідно з нормативами ДБН В.2.5-28 та СанПиН 2605.

8.3.2 Для природного освітлення приміщень допускається використання zenітних ліхтарів. Вони повинні виготовлятися з негорючих матеріалів.

8.3.3 Допускається проектувати без природного освітлення: приміщення, розташування яких допускається у підвальних поверхах (додаток Г); актові зали; конференц-зали; лекційні аудиторії та кулуари; торговельні зали магазинів; салони для відвідувачів підприємств побутового обслуговування; демонстраційні, спортивно-демонстраційні та спортивно-глядацькі зали та ковзанки; кімнати інструкторського та тренерського складу; приміщення масажних, парильних, а також приміщення лазень сухого жару; приміщення для стоянки машин; буфетні та інші приміщення, що регламентуються відповідними нормативами за видами будинків та споруд.

У коридорах громадських будинків без природного освітлення, що призначені для евакуації 50 і більше осіб, а також у разі невиконання 8.3.5 слід передбачати систему димовидаляння.

8.3.4 Приміщення громадських будинків, до яких за технологічними чи гігієнічними вимогами не допускається пряме проникнення сонячних променів, та приміщення з системами кондиціонування повітря повинні бути обладнані сонцезахисними пристроями (за винятком приміщень, орієнтованих на північ). У будинках I і II ступенів вогнестійкості сонцезахист слід виконувати з негорючих матеріалів.

8.3.5 При освітленні коридорів природним світлом з одного торця їх довжина не повинна перевищувати 24 м, при освітленні з двох торців – 48 м, якщо довжина коридору більша, слід передбачати світлові розширення (кармани).

Відстань між світловими карманами не повинна перевищувати 24 м, а між світловим карманом і вікном у торці коридору – 36 м. Ширина світлового кармана повинна бути не менше половини його глибини, ширина прилеглого коридору при цьому не враховується.

Випромінювання від внутрішніх джерел в приміщеннях не повинно перевищувати рівні, регламентовані для ультрафіолетового – СН 4557, іонізації повітря – СН 2152, інфрачервоного випромінювання – ДСН 3.3.6.042.

8.4 Захист від шуму і вібрації

8.4.1 У громадських будинках і комплексах повинен додержуватись шумовий режим згідно з вимогами ДБН В.1.2-10, іншими чинними нормативами.

Рівень шуму, що проникає до приміщення від внутрішніх та зовнішніх джерел, не повинен перевищувати встановлених санітарними нормами допустимих рівнів шуму для даної категорії приміщень з урахуванням часу доби (день – ніч) згідно з СН 3077, ДСН 3.3.6.037. Рівні вібрації в житлових приміщеннях багатофункціональних будинків

регламентуються СН 1304, ДСН 3.3.6.039.

8.4.2 Зниження рівня шуму до нормативного досягається архітектурно-планувальними, будівельно-акустичними заходами з урахуванням звукоізоляційних властивостей огорожувальних конструкцій будинків та віконних прорізів згідно з вимогами норм СНиП II-12.

8.4.3 За наявності вбудованих у житлові будинки закладів громадського призначення належить передбачати конструктивно-планувальні заходи, які враховують санітарно-гігієнічні вимоги щодо допустимих рівнів шуму та вібрації для житлових будинків і вимоги будівельних норм за видами будинків та споруд.

8.5 Вимоги радіаційної безпеки

8.5.1 Заходи щодо радіаційної безпеки передбачаються при розробленні проектів громадських будинків і споруд за вимогами територіальних органів державного санітарного нагляду згідно з вимогами норм радіаційної безпеки ДГН 6.6.1-6.5.001 (НРБУ), ДБН 1.4-0.01, ДБН 1.4-0.02, ДБН В.1.4-1.01, ДБН В.1.4-2.01.

Вони повинні забезпечувати виключення або максимальне зниження доз опромінювання, які не повинні перевищувати встановлених меж (регламентів) за рахунок:

- використання будівельних і опоряджувальних матеріалів з мінімальним вмістом природних радіонуклідів з урахуванням 8.02;
- застосування автономних систем вентиляції підвальних приміщень з кратністю повітрообміну до п'яти;
- посиленої герметизації перекриттів між підлогою першого поверху і підвалом.

8.5.2 У будинках, розташованих на ділянках з підвищеним виділенням природного радону, забороняється розміщення у підвальному, цокольному та на першому поверхах приміщень з тривалим перебуванням людей (у першу чергу, дітей) без виконання достатніх заходів, вказаних у 8.5.1.

9 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

9.0.1 Будинки, споруди та приміщення громадських будинків, їх конструкції, планувальні вирішення, обладнання та опорядження повинні відповідати протипожежним вимогам ДБН В.1.1-7, ДБН В.1.2-7, ГОСТ 12.01.004, а також вимогам пожежної безпеки будівельних норм за видами будинків та споруд.

9.1 Шляхи евакуації

9.1.1 На шляхах евакуації всередині громадського будинку відстань від дверей найбільш віддалених приміщень (крім туалетів, умивалень, кімнат для куріння, душових та інших обслуговуючих приміщень) до виходу назовні чи до сходової клітки, забезпеченої зовнішнім виходом, слід приймати згідно з вимогами таблиці 1, крім будинків, споруд та

приміщень громадського призначення, які проектується за вимогами ДБН В.2.2-3, ДБН В.2.2-4, ДБН В.2.2-10, ДБН В.2.2-18, ДБН В.2.2-20, ДБН В.2.2-23 та інших відповідних документів за видами будинків і споруд.

Таблиця 1

Ступінь вогнестійкості будинку або споруди	Відстань, м, за щільності людського потоку при евакуації *) включно, люд/м ²				
	До 2 включно	Понад 2 до 3 включно	Понад 3 до 4 включно	Понад 4 до 5	5
Із приміщень, які розташовані між сходовими клітками або виходами назовні					
I, II, III	60	50	40	35	20
IIIб, IV	40	35	30	25	15
IIIа, IVа, V	30	25	20	15	10
Із приміщень з виходами у тупиковий коридор або хол					
I, II, III	30	25	20	15	10
IIIб, IV	20	15	15	10	7
IIIа, IVа, V	15	10	10	5	5

*) Відношення кількості осіб, що евакуюються, до площі шляху евакуації.

9.1.2 Загальна місткість приміщень, що виходять до тупикового коридору чи холу, не повинна перевищувати 80 осіб.

9.1.3 Ширину проходів, коридорів та інших горизонтальних шляхів евакуації в залежності від виду громадського будинку слід приймати згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд у всіх випадках з урахуванням:

- одномоментної щільності потоку людей, що евакуюються, не більше п'яти осіб на 1 м²;
- мінімальної ширини проходів – 1 м;
- мінімальної ширини коридору чи переходу, що веде до іншого будинку – 1,4 м.

9.1.4 Коридори завдовжки більше 60 м належить розділяти протипожежними перегородками 2-го типу, розташованих на відстані не більше 60 м одна від одної та від торців коридору.

У будинках з умовною висотою понад 26,5 м зазначені перегородки повинні бути протипожежними 1-го типу.

9.1.5 Уклон пандусів на шляхах пересування людей слід приймати згідно з вимогами 6.2.3, ДБН В.2.2-17, а у стаціонарах лікувальних закладів 1:20.

9.1.6 Уклон маршів сходів на шляхах евакуації не повинен перевищувати 1:2 (крім сходів трибун спортивних споруд).

Уклон маршів сходів, що ведуть у підземні, підвальні та цокольні поверхи, на горище, а також сходів в надземних поверхах, не призначених для евакуації людей, допускається приймати 1:1,5.

9.1.7 Кількість підйомів в одному марші між площадками повинна бути не менше

трьох і не більше 16 (за винятком криволінійних сходів). В одномаршових сходах, а також в одному марші дво- та тримаршових сходів у межах першого поверху допускається не більше 18 підйомів.

Вимоги цього пункту та пунктів 9.1.6, 9.1.7 не поширюються на проектування проходів зі сходишками між рядами місць у залах для глядачів, спортивних спорудах, аудиторіях з підлогою, що має похил.

9.1.8 У громадських будинках допускається використання як шляхів евакуації сходів, криволінійних у плані (крім лікувальних, амбулаторно-поліклінічних та дошкільних навчальних закладів). При цьому загальна місткість приміщень, з яких передбачається евакуація по таких сходах, не повинна перевищувати п'яти осіб; ширина проступів у вузькій частині не повинна бути меншою за 0,22 м (у службових сходах – не менше 0,12 м).

9.1.9 Марші та площадки сходів повинні мати огорожу заввишки не менше 0,9 м із поручнями з урахуванням розрахункових категорій відвідувачів (див. розділ 3) та вимог будівельних норм за видами будинків та споруд.

9.1.10 Ширину евакуаційного виходу з коридору до сходових кліток та сходових маршів слід встановлювати залежно від кількості осіб, що підлягають евакуації через цей вихід, із розрахунку на 1 м ширини виходу чи маршу з урахуванням ступеня вогнестійкості будинку (крім кінотеатрів, клубів, центрів культури та дозвілля, театрів і спортивних споруд):

I, II не більше 165 осіб;

III, IIIб, IV -"- 115 осіб;

IIIа, IVа, V -"- 80 осіб.

9.1.11 Ширина сходових маршів у громадських будинках не повинна перевищувати, як правило, 2,5 м, а також повинна бути не менше розрахункової ширини виходу до сходової клітки з найбільш населеного поверху, але не менше:

1,35 м – у будинках з кількістю осіб, що перебувають у найбільш населеному поверсі, більше 200, а також у кінотеатрах, клубах, центрах культури та дозвілля, лікувально-профілактичних закладах незалежно від кількості місць;

1,2 м – у решті будинків, а також на сходах, що ведуть до приміщень, не пов'язаних з перебуванням в них глядачів та відвідувачів (у кінотеатрах, клубах, центрах культури та дозвілля) чи хворих (у будинках лікувально-профілактичних закладів);

0,9 м – на сходах, що ведуть до приміщення з кількістю осіб, які одночасно перебувають у ньому, до п'яти.

Проміжна площадка у прямому марші сходів повинна мати ширину не менше 1 м.

При розрахунковій ширині сходів більше 2,5 м слід передбачати додаткові розділові

поручні, при цьому найбільша відстань між поручнями не повинна перевищувати 2,5 м.

9.1.12 Ширина сходових площадок повинна бути не менше ширини маршу. Ширина зовнішніх дверей повинна бути не менше ширини маршу сходів.

9.1.13 Евакуаційні балкони, лоджії та галереї, які ведуть до незадимлюваних сходових кліток типу Н1, повинні мати ширину проходу в чистоті не менше 1,2 м і огорожу заввишки не менше 1,2 м.

9.1.14 Один евакуаційний вихід (двері) допускається передбачати:

а) з розташованого на будь-якому поверсі приміщення в разі одночасного перебування у ньому не більше 50 осіб (у тому числі з амфітеатрів чи балконів залу для глядачів), якщо відстань від найвіддаленішої точки підлоги приміщення до зазначеного виходу не перевищує 25 м;

б) з одноповерхового будинку або вбудованих на першому поверсі житлових будинків закладів приміщень обслуговування загальною площею не більше 300 м² та кількістю одночасно перебуваючих на першому поверсі не більше 50 осіб.

9.1.15 Для евакуації з другого поверху двоповерхових громадських будинків як другий евакуаційний вихід допустиме влаштування сходів типу СЗ (зовнішніх відкритих) за таких умов:

Ступінь вогнестійкості будинку по зовнішнім відкритим сходам	Гранична кількість осіб, які евакуюються
I, II	70 осіб
III	50 осіб
IV, V	30 осіб

Примітка 1. Дане положення не стосується загальноосвітніх шкіл, шкіл-інтернатів, дошкільних навчальних закладів компенсуючого типу для дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, а також стаціонарних лікувальних закладів. Передбачати шляхи евакуації інвалідів та громадян похилого віку по сходах типу СЗ не допускається.

При проектуванні зовнішніх відкритих сходів слід передбачати заходи щодо снігозахисту, а також запобігання обледенінню.

Примітка 2. Сходи типу СЗ у загальнорозвиваючих дошкільних навчальних закладах повинні мати уклон не більше 1:1 (45°), а в інших громадських будинках – не більше 1:0,6 (60°).

Ширина таких сходів повинна бути не менше 0,8 м, а ширина сходинок – не менше 0,2 м.

9.1.16 При влаштуванні проходу до сходів типу СЗ через плоскі покрівлі (у тому числі і неексплуатовані) або зовнішні відкриті галереї несучі конструкції покривів та галерей слід

проектувати з класом вогнестійкості не менше R30 і групи МО за межею поширення вогню.

9.1.17 При розділенні приміщень на частини з допомогою перегородок, що трансформуються, слід передбачати самостійні евакуаційні виходи з кожної частини.

9.1.18 Евакуаційні виходи з підвалу або цокольного поверху передбачають, як правило, без посередньо назовні.

У будинках з умовною висотою до 26,5 м включно допускається передбачати виходи з підвалу або цокольного поверху через загальні сходові клітки з виходом назовні, відокремленим від іншої частини сходової клітки на висоту одного поверху суцільною протипожежною перегородкою 1-го типу.

9.1.19 Сполучення між підвалом або цокольним поверхом та першим поверхом допускається влаштовувати по окремих сходах, що ведуть до коридору, холу або вестибюлю першого поверху, крім вестибюлю атриума, за умови дотримання вимог 4.35 та 5.50, 5.51 ДБН В.1.1-7.

9.2 Вимоги до елементів будинків

9.2.1 Сходові клітки повинні бути забезпечені природним освітленням через прорізи у зовнішніх стінах (крім сходових кліток типів СК2 та Н4, сходів у підземних, підвальних та цокольних поверхах, а також колосникових сходів у будинках видовищних закладів).

У сходових клітках типу СК1 у разі суцільного заповнення віконних прорізів (склоблоками, склопрофілітом або іншими подібними матеріалами) на кожному поверсі є обов'язковою наявність створок та фрамуг, що відчиняються, площею не менше 1,2 м² на поверх.

Сходові клітки СК1, СК2 у громадських будинках повинні мати двері з ущільненням в притворах та з пристроями для самозачинення.

9.2.2 У будинках I та II ступенів вогнестійкості з кількістю поверхів не більше трьох допускається передбачати 50 % сходових кліток типу СК2; при цьому відстань між маршами сходів повинна бути не меншою ніж 1,5 м, а в покритті сходових кліток повинні влаштовуватись люки з дистанційним керуванням для видалення диму в разі пожежі.

9.2.3 Сходи типу С2 (внутрішні відкриті) влаштовуються у будинках I та II ступенів вогнестійкості з дотриманням вимог 5.52 та 5.53 ДБН В.1.1-7.

9.2.4 З приміщень громадських будинків незалежно від їх призначення (залів для глядачів, аудиторій, навчальних і торговельних приміщень, читальних залів тощо, крім комор горючих матеріалів та майстерень) один або не більше 50 % виходів можуть бути безпосередньо у вестибюль, гардеробну, поверховий хол та фойє, які примикають до сходів типу С2.

При розміщенні в цокольному чи підвальному поверхах фойє, гардеробних, кімнат

для куріння та туалетів допускається передбачати сходи типу С2 з підвального або цокольного поверхів до першого поверху.

9.2.5 У ІVB та ІШБ кліматичних зонах допускається влаштування евакуаційних сходів типу С3 (крім стаціонарів лікувальних закладів та навчально-виховних закладів, вказаних у примітці 1 до 9.1.16, а також для евакуації інвалідів та громадян похилого віку).

9.2.6 Зовнішні пожежні драбини слід розташовувати на відстані між ними не більше 150 м по периметру будинку (за винятком головного фасаду).

9.2.7 У будинках з умовною висотою понад 26,5 м всі сходові клітки належить передбачати незадимлюваними.

Одна з двох сходових кліток (або 50 % сходових кліток при їх більшій кількості) повинна бути незадимлюваною типу Н1. У разі необхідності влаштування у будинку трьох та більше незадимлюваних сходових кліток перевага повинна надаватися незадимлюваним сходовим кліткам типу Н1.

Відстань в осях між дверима поверхових входів і виходів сходових кліток типу Н4 повинна бути не менше 2,2 м. Двері поверхових входів і виходів повинні бути розташовані паралельно фасаду будинку в одній площині, розміщення їх під кутом одна до одної не допускається. Входи до незадимлюваних сходових кліток не допускається проектувати через поповерхові ліфтові холи. Не слід розміщувати незадимлювані сходові клітки у внутрішніх кутах зовнішніх стін будинку. Решту сходових кліток належить проектувати незадимлюваними типів Н2, Н3 або Н4.

Незадимлювані сходові клітки типу Н2 необхідно розділяти на відсіки шляхом влаштування на висоту одного поверху суцільної протипожежною перегородки 1-го типу на межі протипожежних відсіків за 9.3.2 цих Норм. Перехід з одного відсіку до іншого такої сходової клітки слід виконувати в її об'ємі.

Протидимний захист сходових кліток типу Н2 забезпечується подачею зовнішнього повітря у верхню частину відсіків. Надлишковий тиск повинен бути не менше 20 Па в нижній частині відсіку сходової клітки і не більше 150 Па у верхній частині відсіку при одних відкритих дверях.

Протидимний захист сходових кліток типу Н4 забезпечується подачею зовнішнього повітря у верхню частину сходової клітки. Надлишковий тиск повинен бути не менше 40 Па в нижній частині сходової клітки і не більше 150 Па в її верхній частині при одних відкритих дверях.

Продуктивність вентиляторів, перерізи шахт і клапанів визначаються розрахунком згідно із положеннями СНиП 2.04.05.

9.2.8 Вихід із сходової клітки типу Н2 у вестибюль належить влаштовувати через

проти пожежний тамбур-шлюз 1-го типу з підпором повітря в разі пожежі.

Стіни сходових кліток з підпором повітря не повинні мати інших прорізів, крім віконних у зовнішніх стінах та дверних, які ведуть у поверхові коридори, вестибюлі або назовні, а також отворів для подавання повітря з метою створення надлишкового тиску.

За наявності в будинку сходових кліток типу Н1 вхід на технічні поверхи повинен здійснюватись через повітряні зони, а вхід до сходових кліток Н3, Н4 – через протипожежні тамбур-шлюз 1-го типу.

До протипожежних тамбур-шлюзів сходових кліток типів Н3, Н4 слід передбачати підпір повітря під час пожежі 20 Па.

9.2.9 На шляхах евакуації в будинках, спорудах і приміщеннях громадського призначення для світлопрозорого заповнення дверей, фрамуг (у дверях, перегородках і стінах, включаючи внутрішні стіни сходових кліток) і перегородок належить застосовувати загартоване або армоване скло і склоблоки, крім протипожежних дверей і протипожежних перешкод, у яких застосовується вогнестійке скло.

9.2.10 За наявності протипожежних дверей, що за умови експлуатації повинні бути у відчиненому положенні, слід обладнувати пристроєм для їх автоматичного зачинення в разі пожежі.

9.2.11 У будинках з умовною висотою понад 26,5 м коридори та інші шляхи евакуації слід відокремлювати від приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттями 3-го типу.

Таблиця 2

Ступінь вогнестійкості будинку	Найбільша умовна висота (або поверховість)	Площа протипожежного відсіку, м ² , у будинку				
		одноповерховому	двоповерховому	3-5-поверховому	6-9-поверховому	умовною висотою понад 26,5 м
I	73,5 м	6000	5000	5000	5000	2500
II	47 м	6000	4000	4000	4000	2200
III	5 поверхів	3000	2000	2000	-	-
IIIa, IIIб	1 поверх	2500	-	-	-	-
IV	2 поверхи	2000	1400	-	-	-
IVa	1 поверх	800	-	-	-	-
V	2 поверхи	1200	800	-	-	-

Примітка 1. Для культурно-видовищних і дозвілєвих закладів, критих спортивних споруд та шкіл, готелів, підприємств торгівлі та харчування тощо, на які чинні будівельні норми за видами будинків і споруд, гранична поверховість та площа протипожежного відсіку встановлюється відповідними будівельними нормами за видами будинків та споруд.

Примітка 2. У будинках I та II ступенів вогнестійкості обладнаних системами автоматичного пожежогасіння, площа протипожежного відсіку може бути збільшена не більше ніж удвічі.

Примітка 3. Ступінь вогнестійкості прибудованих до будинку навісів, терас, галерей, а також відокремлених протипожежними стінами службових та інших будинків і споруд допускається приймати на один ступінь вогнестійкості нижче ніж ступінь вогнестійкості будинку.

Примітка 4. У спортивних залах, залах ванн басейнів, залах підготовчих занять басейнів, вогневих зонах критих тирів в разі перевищення їх площі по відношенню до встановленої в даній таблиці протипожежні стіни слід передбачати між зальними та іншими приміщеннями. У приміщеннях вестибюлів і фойє в разі перевищення їх площі по відношенню до встановленої в даній таблиці не більше ніж на 15 % замість протипожежних стін допускається передбачати світлопрозорі протипожежні перегородки 2-го типу.

Примітка 5. Площу протипожежного відсіку одноповерхових будинків з двоповерховою частиною, що займає менше 15 % від площі забудови будинків, допускається приймати як для одноповерхових будинків.

Примітка 6. Площа протипожежного відсіку в підземних, підвальних і цокольних поверхах повинна бути не більше 700 м², за умови обладнання системами пожежогасіння у будинках I та II ступенів вогнестійкості допускається збільшувати її не більше ніж у двічі, крім гаражів, які проектується згідно з вимогами ДБН В.2.3-15.

Примітка 7. Дерев'яні стіни з внутрішнього боку, перегородки і стелі будинків V ступеню вогнестійкості дитячих дошкільних закладів, шкіл, шкіл-інтернатів, лікувальних і амбулаторно-поліклінічних закладів, дитячих оздоровчих таборів, клубів, центрів культури та дозвілля (крім одноповерхових будинків клубів з рубленими і брушатими стінами) повинні бути обштукатурені або оброблені засобами вогнезахисту, які забезпечують I групу вогнезахисної ефективності згідно з ГОСТ 16363.

Примітка 8. Ступінь вогнестійкості будинку визначається класами вогнестійкості його будівельних конструкцій за видами граничних станів (R, E, I) та групою (MO, M1, M2) за межею поширенню вогню по цих конструкціях відповідно до таблиці 4 ДБН В.1.1-7.

9.3 Поверховість та вогнестійкість будинків

9.3.1 Площа поверху або його частини між протипожежними стінами 1-го типу (далі – площа протипожежного відсіку), залежно від ступеня вогнестійкості і поверховості (умовної висоти) будинків повинна бути не більше наведеної в таблиці 2, а для будинків підприємств побутового обслуговування, підприємств торгівлі та харчування, кінотеатрів, клубів, центрів культури та дозвілля, критих спортивних споруд, готелів тощо даний показник приймається згідно з будівельними нормами за видами будинків та споруд.

9.3.2 Будинки умовною висотою понад 26,5 м слід розділяти по вертикалі на протипожежні відсіки протипожежними перекриттями з межею вогнестійкості не менше REI 120. Умовна висота нижнього протипожежного відсіку не повинна перевищувати 26,5 м. Висота наступних відсіків не повинна перевищувати 30 м (різниця рівнів розташування підлоги нижнього та підлоги верхнього перекриття відсіку). Площа протипожежного відсіку повинна бути не більше 2500 м², якщо інше не встановлено будівельними нормами за видами громадських будинків та споруд.

9.3.3 Зонуванню підлягають інженерні системи (протипожежний водопровід, вентиляційні системи, сміттєпроводи тощо).

Таблиця 3

Ступінь вогнестійкості будинку	Кількість місць у залі або аудиторії	Граничний поверх розташування
I	До 100	До 73,5 м
I	Від 100 до 150	До 47 м
I, II	Від 150 до 300	До 26,5 м
I, II	Понад 300 до 600	5
I, II	Понад 600	3
III	До 300	3
III	Понад 300 до 600	2
IIIa, IV, V	До 300	1
IIIб	До 500	1
IVa	100	1
Примітка 1. При визначенні граничного поверху розміщення аудиторій або залів, що мають похил підлоги, позначку підлоги належить приймати біля першого ряду місць.		
Примітка 2. Актові зали – лекційні аудиторії в будинках загальноосвітніх шкіл та шкіл-інтернатів III ступеня вогнестійкості слід розташовувати не вище другого поверху. Перекриття під такими залами повинні бути протипожежними 2-го типу.		

9.3.4 Аудиторії, актові та конференц-зали, зали зборів та зальні приміщення спортивних споруд необхідно розміщувати по поверхах згідно з таблицею 3.

Не допускається розміщувати безпосередньо під приміщеннями, що призначені для одночасного перебування більше 50 осіб, а також у підвальних і цокольних поверхах приміщень, у яких застосовуються або зберігаються горючі гази і рідини, а також є процеси, що пов'язані з утворенням горючого пилу.

9.3.5 Огороджувальні конструкції переходів між будинками (корпусами, блоками) повинні мати межу вогнестійкості, що відповідає основному будинку. Пішохідні та комунікаційні тунелі, стіни будинків в місцях примикання до них переходів і тунелів слід передбачати з негорючих матеріалів з межею вогнестійкості не менше REI 120 (для несучих та самонесучих стін), EI 120 (для зовнішніх ненесучих стін). Двері у прорізах цих стін, що ведуть до переходів і тунелів, повинні бути протипожежними 2-го типу.

9.3.6 У пожежонебезпечних господарських та технічних приміщеннях (коморах для зберігання горючих матеріалів, електрощитових, вентиляційних камерах тощо) перегородки повинні бути протипожежними 1-го типу.

9.3.7 Опорядження шляхів евакуації громадських будинків умовною висотою до 47 м включно повинно відповідати вимогам пожежної безпеки ДБН В.1.1-7, а також вимогам будівельних норм за видами будинків та споруд.

У висотних будинках умовною висотою понад 47 м опорядження шляхів евакуації необхідно передбачати з негорючих матеріалів або горючих матеріалів якщо:

- для опорядження стін, стель використовуються матеріали з показниками пожежної безпеки не вище ніж Г1, В1, Д1, Т2 та індексом поширення полум'я не більше 10 згідно з ГОСТ 12.1.044;

- для опорядження підлог використовуються матеріали з показниками пожежної безпеки не вище ніж Г2, РП1, Д1, Т2.

9.3.8 Опорядження стін і стель залів для глядачів і залів критих спортивних споруд з кількістю місць до 1500, аудиторій (більше 50 місць), конференц-залів, актових залів (крім залів, розташованих у будинках V ступеня вогнестійкості), а також торговельних залів приміщень підприємств роздрібною торгівлі та обідніх залів закладів ресторанного господарства (скорочення РГ – не використовувати) у будинках I, II, III, IIIa, IIIб ступенів вогнестійкості слід передбачати з негорючих матеріалів або матеріалів з показниками пожежної безпеки не вище ніж Г2, В2, Д2, Т2 та індексом поширення полум'я не більше 10 згідно з ГОСТ 12.1.044.

У зазначених залах з кількістю місць більше 1500, у приміщеннях сховищ бібліотек та архівів, а також службових каталогів та описів у архівах – тільки з негорючих матеріалів або матеріалів з показниками пожежної безпеки не вище ніж Г1, В1, Д1, Т2 та індексом поширення полум'я поверхнею не більше 10 згідно з ГОСТ 12.1.044.

В оперних та музичних театрах незалежно від місткості зали опорядження стін та стель повинно бути виконано з матеріалів з показниками пожежної безпеки не вище ніж Г2, В2, Д2, Т2.

У висотних будинках умовною висотою понад 47 м опорядження стін та стелі зальних

приміщень необхідно передбачати з негорючих матеріалів або горючих матеріалів з показниками пожежної небезпеки не вище ніж Г1, В1, Д1, Т2 та індексом поширення полум'я поверхнею не більше 10 згідно з ГОСТ 12.1.044.

9.3.9 У приміщеннях, не зазначених у 9.3.7, 9.3.8, слід передбачати для поверхневих шарів конструкції підлог матеріали, у тому числі килимові покриття, з показниками пожежної безпеки не вище ніж В2, РП2, Д3, Т2.

Килимові покриття мають бути наклеєні на негорючу основу (крім будинків V ступеня вогнестійкості).

В усіх приміщеннях громадських будинків дозволяється влаштовувати підлоги (окрім підлог ліфтових холів) з деревини.

9.3.10 У межах нижнього поверху кожного протипожежного відсіку по периметру будинку повинні передбачатись евакуаційні балкони або відкриті галереї (з урахуванням 9.1.10) з виходом на них із незадимлюваних сходових кліток, коридорів та приміщень. Площа таких балконів або відкритих галерей повинна бути розрахована на можливість перебування на них найбільшої кількості людей, які одночасно знаходяться на всіх поверхах протипожежного відсіку. У будинках з приміщеннями для сну (готелі тощо) такі балкони, площадки і галереї слід передбачати на кожному поверсі, починаючи з 17-го.

9.3.11 У разі розміщення у громадських будинках умовною висотою понад 47 м зальних приміщень місткістю понад 50 осіб відстань від дверей цих приміщень до незадимлюваних сходових кліток (повітряної зони сходової клітки типу Н1 або протипожежного тамбур-шлюзу сходової клітки типу Н3, Н4) не повинна перевищувати 20м.

На експлуатованих покрівлях громадських будинків умовною висотою понад 47 м (у разі розміщення на них відкритих сезонних ресторанів, кафе, оглядових майданчиків з одночасним перебуванням більше ніж 50 осіб) необхідно передбачати не менше двох евакуаційних виходів. При цьому кількість людей, що можуть одночасно перебувати на таких покрівлях не повинна перевищувати 100 осіб.

9.3.12 Опорядження і облицювання підлоги, стін та стелі на шляхах евакуації та в зальних приміщеннях необхідно передбачати із негорючих матеріалів або горючих матеріалів з показниками пожежної небезпеки не вище ніж Г1, В1, Д1, Т2 та індексом поширення полум'я не більше 10 згідно з ГОСТ 12.1.044.

9.3.13 Вимоги, у тому числі вимоги пожежної безпеки, до елементів кабельних ліній, систем проводки наведені у ДБН В.2.5-23.

9.3.14 Вимоги до влаштування пожежних кранів та їх шаф наведені у додатку Ж.

9.3.15 Перелік приміщень громадських будинків, які повинні обладнуватись системами автоматичної пожежної сигналізації та системами автоматичного пожежогасіння

наведені у додатку **И**.

10 БЕЗПЕКА ЕКСПЛУАТАЦІЇ БУДИНКІВ

10.1 При проектуванні громадських будинків необхідно забезпечувати безпечні підходи і під'їзди до будинків, можливість безпечного переміщення відвідувачів усередині будинків, у тому числі інвалідів, осіб з обмеженою рухомістю і дітей згідно з вимогами ДБН В.2.2-17.

Слід передбачати можливість вносити і виносити обладнання, меблі, носилки з хворим тощо.

10.2 У необхідних випадках у будинках можуть бути передбачені захисні пристрої, що виключають можливість несанкціонованого проникнення.

Обсяги застосування та види цих пристроїв обумовлюються у завданні на проектування.

10.3 Висота порогів не повинна перевищувати 0,025 м. Не слід використовувати поодинокі сходи (1-2 сходи) на шляху руху людей.

10.4 За наявності у приміщенні уступу з перепадом рівнів підлоги 0,25 м і більше на верхньому рівні необхідно передбачати огорожу заввишки 0,9 м або інші пристрої.

10.5 Зовнішні віконні прорізи з висотою підвіконня від рівня підлоги менше 0,6 м повинні мати пристрої безпеки, що захищають від випадкового падіння з будинку, якщо різниця між рівнем підлоги і поверхнею зовні перевищує 1,5 м.

10.6 Перемички, які розташовані у прорізах над пішохідними шляхами, повинні встановлюватись на висоті не менше 2,1 м.

10.7 Для дверей, що не мають обрамлення, а також для внутрішніх застлених дверей, якщо відстань від скла до рівня підлоги менше 0,9 м, повинно застосовуватись безпечне скло (загартоване, армоване тощо).

10.8 Скляні двері, що не мають обрамлення, необхідно забезпечувати покажчиками, які мають площу не менше 0,02 м² і розташовуються на висоті 0,7-1,5 м від рівня підлоги. Це саме стосується дверей, що відчиняються на обидва боки.

10.9 Двері на петлях, що гойдаються, та двері-вертушки на шляхах пересування інвалідів передбачати забороняється.

У нижній частині полотен дверей, якими користуються інваліди на колясках, застосовується прозоре застлєння, розташоване не вище 0,9 м від рівня підлоги. Для застлєння використовується загартоване скло, захищене протиударною смудою на висоту 0,3 м від підлоги; на склі повинен бути покажчик, аналогічний передбаченому у 10.8.

10.10 У будинках з уклоном покрівлі до 12 % включно заввишки від рівня землі до карниза чи до верху зовнішньої стіни (парапету) більше 10 м, а також у будинках з уклоном

покрівлі понад 12 % та заввишки від рівня землі до карниза більше 7 м слід передбачати відповідну огорожу на покрівлі згідно з вимогами ГОСТ 25772, ДБН В.1.1-7,

10.11 Якщо влаштовуються зовнішні водостоки, повинна бути виключена можливість утворення і падіння полою.

10.12 У пішохідних зонах будинків і комплексів для забезпечення захисту пішоходів від дискомфортної дії вітрових потоків рекомендується використовувати вітрозахисні стіни та екрани.

10.13 У разі змінення функції будинку або його окремих приміщень необхідно розробляти заходи щодо перепрофілювання будинків і приміщень згідно з чинним законодавством та нормативними вимогами, що відповідають новому призначенню, та узгоджувати їх в установленому порядку.

11 ВИМОГИ ДО ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

11.1 Об'ємно-планувальні і конструктивно-технологічні вирішення громадських будинків, а також системи їх інженерного обладнання повинні забезпечувати оптимальний рівень енерговитрат при будівництві і експлуатації згідно з вимогами ДСТУ Б А.2.2-8 і ДСТУ-Н Б А.2.2-5.

11.2 Огороджувальні конструкції будинку повинні проектуватися з теплозахисними властивостями, які забезпечують питоме споживання теплової енергії, що витрачається на опалення, у межах встановлених норм згідно з вимогами ДБН В.2.6-31, СНиП 2.04.05

11.3 Площі світлопрозорих огорож не повинні перевищувати величин, що регламентуються чинними нормами.

11.4 Всі будинки, що підключаються до систем централізованого тепlopостачання, повинні бути обладнані пристроями для комерційного обліку теплової енергії, що споживається, встановленими на абонентських вводах.

11.5 Системи теплоспоживання будинків повинні обладнуватися пристроями для автоматичного регулювання теплової потужності. Будинки з фіксованою тривалістю робочого дня належить проектувати з регуляторами програмного споживання теплової енергії.

11.6 Системи витяжної вентиляції будинків повинні проектуватися з природним спонуканням за відсутності зони вітрового підпору на устях вентиляційних каналів, якщо використання вентиляції з механічним спонуканням для окремих приміщень не регламентоване чинними будівельними нормами за видами будинків та споруд.

Встановлення дефлекторів не допускається.

11.7 Системи припливної вентиляції проектують, як правило, низьконапірними, такі системи обладнують пристроями автоматичного регулювання теплової потужності. За

обґрунтування слід використовувати теплоутилізатори та інші способи ефективного використання енергії.

Припливно-витяжні вентиляційні установки рекомендується проектувати з утилізаторами тепла витяжного повітря

11.8 Індивідуальні джерела тепlopостачання будинків від автономних теплогенераторів, які приймаються згідно з чинними нормами, рекомендується проектувати з використанням джерел енергії, що відновлюються (сонячних колекторів, теплових насосів тощо).

12 ВИМОГИ ДОСТУПНОСТІ ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ВІДВІДУВАЧІВ

12.1 Загальні положення

12.1.1 При проектуванні громадських будинків, споруд та груп приміщень, як правило, слід створювати рівні можливості одержання послуг усіма категоріями населення, у тому числі і маломобільними. Визначення маломобільності – згідно з термінологією ДБН В.2.2-17.

Перелік об'єктів (будинків, споруд, приміщень, місць обслуговування), доступних маломобільним відвідувачам, встановлюється завданням на проектування. Визначення груп мобільності маломобільних груп населення визначається згідно з вимогами додатка А ДБН В.2.2-17.

Примітка. Будинки спеціалізованих закладів для інвалідів та громадян похилого віку проектуються згідно з ДБН В.2.2-18.

12.1.2 Вимоги цього розділу поширюються тільки на функціонально-планувальні елементи будинків, споруд і приміщень (далі – будинки), доступні для маломобільних відвідувачів: вхідні вузли, внутрішні комунікації, приміщення (зони) обслуговування відвідувачів, а також їх інформаційне й інженерне обладнання.

При цьому необхідність і ступінь (форми) адаптації до вимог доступності будинків, що мають історичну, художню чи архітектурну цінність, узгоджуються з органом охорони пам'яток відповідного рівня. Якість проектних рішень громадських будинків, доступних для маломобільних відвідувачів, повинна досягатися при дотриманні наступних обов'язкових вимог:

- досяжності місця обслуговування, забезпечення безперешкодного переміщення відвідувачів;
- безпеки шляхів руху, місць обслуговування і відпочинку відвідувачів;
- забезпечення своєчасного одержання повноцінної і якісної інформації відвідувачами;

- комфортності середовища перебування й обслуговування відвідувачів.

Проектні рішення, проєктовані пристрої і заходи, призначені для маломобільних відвідувачів, не повинні знижувати ефективності експлуатації будинків, а також зручності одержання послуги іншими категоріями відвідувачів.

12.2 Доступність

12.2.1 У проєктах повинно бути передбачене згідно з містобудівними вимогами безперешкодне і зручне переміщення маломобільних відвідувачів по ділянці установи, закладу чи підприємства.

12.2.2 Дверні і відкриті прорізи в стіні повинні мати ширину в чистоті не менше 0,9 м. При глибині ніші відкритого прорізу більше 1,0 м її ширину слід приймати за шириною комунікаційного проходу, але не менше 1,2 м.

Дверні прорізи, як правило, не повинні мати порогів і перепадів висот.

12.2.3 Розміри простору для маневрування крісел-колясок при повороті на 90° та при розвороті на 180° слід приймати відповідно до вимог 6.1.7 ДБН В.2.2-17.

У тупикових коридорах необхідно забезпечити можливість повного розвороту крісла-коляски при радіусі розвороту не менше 0,75 м. Глибина простору для маневрування крісла-коляски перед дверима при відчиненні "від себе" повинна бути не менше 1,2 м, а при відчиненні "до себе" – не менше 1,5 м.

12.2.4 Площадка для повороту повинна бути однакової ширини з маршем сходів чи пандуса і мати глибину на горизонтальній ділянці не менше 1,5 м.

Поперечний уклон сходинок, пандусів і вхідних площадок не повинен перевищувати 2 %.

12.2.5 За відсутності у будинку ліфтів і неможливості влаштування пандуса слід передбачати встановлення спеціального підйомника або ліфта, пристосованого для індивідуального користування відвідувачами на кріслах-колясках з урахуванням вимог 7.6.5. Виходи з нього слід розташовувати в рівні поверхів, що мають приміщення, які відвідуються інвалідами.

Ліфти чи підйомники повинні бути обладнані поручнями, розташованими на висоті 1,1 м (110 см) від рівня підлоги. Перед виходом слід передбачати площадку для маневрування кріслом-коляскою діаметром не менше ніж 1,5 м.

12.3 Безпека

12.3.1 Шляхи руху маломобільних відвідувачів усередині будинку (габарити, уклони, виступи, прорізи) слід проєктувати згідно з вимогами ДБН В.1.1-7.

12.3.2 Не допускається в розрахунку шляхів евакуації маломобільних відвідувачів враховувати сходи типу С3.

Пандус, який служить шляхом евакуації з другого і вище розташованих поверхів, повинен бути безпосередньо зв'язаний з виходом із будинку назовні.

12.3.3 Конструктивні елементи будинків, а також пристрої, що розміщуються в габаритах шляхів руху на стінах та інших вертикальних поверхнях, не повинні виступати більше ніж на 0,1 м на висоті від 0,7 м до 2,0 м від рівня підлоги всередині будинку, та від 0,7 м до 2,1 м від рівня пішохідного шляху поза будинком. При розміщенні пристроїв, покажчиків на окремо розташованій опорі вони не повинні виступати більше ніж на 0,3 м.

Під маршем відкритих сходів та іншими виступними елементами будинку, що мають висоту менше 1,9 м, слід встановлювати попереджувальні бар'єри, огорожу тощо.

12.3.4 Уздовж обох боків усіх сходів і пандусів, а також біля всіх перепадів висот більше 0,45 м повинна встановлюватися огорожа з поручнями. Поручні перил з внутрішнього боку сходів мають бути безперервними по всій їх висоті.

Діаметр поручнів для більш надійного охоплення повинен бути 32-38 мм.

12.3.5 Усі сходинки в межах маршу і сходової клітки, а також зовнішніх сходів повинні бути однакової геометрії і розмірів по ширині проступу і висоті підйому.

По повздовжніх краях маршів, пандусів, уздовж кромки перепаду висот горизонтальної поверхні більше 0,45 м повинні бути передбачені бортики заввишки не менше 0,05 м для запобігання зісковзуванню ноги, тростини, милиці чи коляски.

12.3.6 В аудиторіях з амфітеатром, залах для глядачів і лекційних залах біля місць або зон для глядачів на кріслах-колясках слід передбачати пристрої для їх безпеки (огорожу, буферну смугу тощо).

12.3.7 Замкнуті простори, де маломобільний відвідувач може опинитися один (кабіна ліфта, кабінка туалету, душова кабіна тощо), повинні бути обладнані (за наявності таких пристроїв у будинку) екстреним двостороннім зв'язком з диспетчером чи черговим, у тому числі для осіб з дефектами слуху. У таких приміщеннях повинно передбачатися аварійне освітлення.

12.4 Інформаційність

12.4.1 Інформація повинна бути доступною для всіх категорій маломобільних відвідувачів. Вона повинна бути безупинною, що забезпечує своєчасне орієнтування відвідувача, а також одно значне упізнавання ним об'єктів і місць відвідування.

Системи інформативних засобів громадського будинку повинні бути єдиними в межах будинку або комплексу будинків житлового району.

12.4.2 Вхідні вузли, комунікації, приміщення зони обслуговування, доступні для маломобільних відвідувачів, а також місця, призначені для стоянки автомашин інвалідів, повинні позначатися знаками встановленого міжнародного зразка. Там слід передбачати

візуальну, звукову і тактильну системи інформації про вид і місце послуг, що надаються, і про можливу небезпеку.

12.4.3 У приміщеннях і зонах, що відвідуються маломобільними відвідувачами, слід передбачати дубльовану (звукову і візуальну) сигналізацію, підключену до системи оповіщення людей про пожежу або іншу небезпеку.

Світлові сигнали у вигляді світних знаків повинні включатися одночасно зі звуковими сигналами. Частота мерехтіння світлових сигналів повинна бути не вище 5 Гц.

Світлова і звукова інформуюча сигналізація повинна бути передбачена біля кожних дверей ліфта, призначеного для маломобільних відвідувачів.

12.4.4 Для безпомилкового орієнтування візуальна інформація повинна розташовуватися на контрастному фоні з розмірами знаків, що відповідають відстані розглядання.

Допускається обмежувати використання візуальної інформації в приміщеннях з особливими вимогами до художнього вирішення інтер'єрів, в експозиційних залах художніх об'єктів (художні музеї, виставки тощо), застосовуючи інші інформаційні засоби.

12.4.5 Ділянки підлоги на відстані 0,6 м до входу на сходи і пандуси, до повороту комунікаційних шляхів, а також перед дверними прорізами на шляхах евакуації повинні мати рифлену, не слизьку та контрастно забарвлену поверхню, допускається передбачати світлові маячки.

12.4.6 Кнопки керування ліфтом, іншими підйомними та допоміжними механізмами і приладами повинні мати рельєфні позначення. На перилах поручнів повинні передбачатися рельєфні позначення поверхів.

12.5 Комфортність

12.5.1 На кожному поверсі, доступному для маломобільних відвідувачів, слід передбачати зони відпочинку на 2-3 місця, у тому числі і для інвалідів на кріслах-колясках.

12.5.2 За наявності декількох ідентичних місць (приладів, пристроїв тощо) обслуговування відвідувачів 5 % їх загальної кількості, але не менше одного, повинні бути запроектовані так, щоб інвалід міг скористатися ними.

12.5.3 При проектуванні інтер'єрів, підборі та розміщенні технологічного й іншого обладнання, приладів і пристроїв слід керуватися вимогами розділу 12.6 цих Норм.

Для дверей, розташованих у куті коридору чи приміщення, відстань від ручки дверей до бічної стіни повинна бути не менше 0,6 м.

Керування спуском води в унітазі рекомендується розташовувати на бічній стіні кабіни.

12.5.4 В аудиторіях, залах для глядачів і лекційних залах місткістю більше 50 осіб,

обладнаних фіксованими сидячими місцями, необхідно передбачати не менше 4 % крісел із вмонтованими системами індивідуального прослуховування. Допускається застосовувати в залах індукційний контур чи інші інженерні системи для індивідуальних безпроводових пристроїв. Ці місця слід розташовувати в зоні гарної видимості сцени і сурдоперекладача.

12.5.5 Норму освітленості місць, приміщень і комунікацій, доступних маломобільним відвідувачам, слід підвищувати на один ступінь.

Перепад освітленості між сусідніми приміщеннями і зонами повинен бути не більше 1:4.

12.6 Параметри зон, просторів та елементів будинків і приміщень для маломобільних груп населення

12.6.1 Зона для розміщення крісла-коляски повинна мати ширину не менше 0,9 м і довжину не менше 1,5 м.

12.6.2 Смуга руху в будинках та на ділянці при односторонньому русі повинна бути завширшки не менше 1,5 м, при двосторонньому русі – не менше 1,8 м, тому що слід передбачати розміщення на ній інваліда на колясці та іншої особи.

12.6.3 Об'єкти і пристрої (поштові скриньки, укриття таксофонів, інформаційні щити тощо), що розміщуються на стінах будинків, споруд або окремих конструкціях, а також елементи і частини будинків та споруд, що виступають, не повинні скорочувати простору, необхідного для проїзду та маневрування крісла-коляски.

12.6.4 У місцях перепаду рівнів, який перевищує 0,04 м, між горизонтальними ділянками пішохідних шляхів або підлоги в будинках та спорудах належить передбачати пандуси та сходи. Конструкції пандусів мають бути з межею вогнестійкості REI 120, а їх огорожа – з негорючих матеріалів.

У виняткових випадках допускається передбачати гвинтові пандуси, величина внутрішнього радіуса яких повинна прийматися згідно з нормами (ДБН В.2.2-17), але не менше 5,5 м.

Уклон кожного маршруту пандуса в залежності від його довжини необхідно приймати згідно з нормами (ДБН В.2.2-17), але він не повинен перевищувати 8 % (1:12). Якщо на шляхах руху перепад рівнів підлоги менше 0,2 м, допускається приймати уклон пандуса не більше 10 % (1:10).

12.6.5 Ширина пандуса при односторонньому русі повинна бути не менше 1,2 м, при дво сторонньому русі – не менше 1,8 м.

12.6.6 На початку і в кінці кожного підйому пандуса слід влаштовувати горизонтальні площадки завширшки не менше ширини пандуса і завдовжки не менше 1,5 м. Довжина проміжних горизонтальних площадок гвинтового пандуса по внутрішньому його радіусу

повинна бути не менше 2 м. При зміні напрямку руху пандуса ширина горизонтальної площадки повинна забезпечувати можливість повороту крісла-коляски.

12.6.7 Поверхня покриття пішохідних шляхів і підлог приміщень будинків та споруд, якими користуються інваліди, повинна бути твердою, міцною і не допускати ковзання.

12.6.8 Килимові покриття повинні щільно закріплюватися, особливо по краях килимів. Товщина покриття з ворсового килима не повинна бути більшою 0,013 м з урахуванням висоти ворсу.

12.6.9 Зона обслуговування маломобільних відвідувачів біля столів, прилавків і робочих місць повинна мати вільний простір розмірами у плані не менше 0,9 м x 1,5 м.

12.6.10 Робочі поверхні кіосків, прилавків для торгівлі та обслуговування населення, стійок або їх частин у гардеробах, буфетах, реєстратурах, вікна касових кабін тощо слід розташовувати на висоті не більше 0,8 м від рівня пішохідної частини шляху або підлоги приміщення.

12.6.11 При проектуванні інтер'єрів, добиранні та розміщенні технологічного та іншого обладнання, приладів та пристроїв належить виходити з того, що зона досяжності для відвідувачів у кріслі-колясці, яка розташована збоку від нього, знаходиться у межах не вище 1,4 м і не нижче 0,3 м від підлоги.

При фронтальному підході зона досяжності має бути не вище 1,2 м і не нижче 0,4 м.

12.6.12 Ручки, важелі, крани, кнопки електричних вимикачів і різних апаратів, електричні розетки, отвори торговельних, квиткових та інших автоматів та інші пристрої, призначені для обслуговування інвалідів і літніх людей, слід розташовувати на висоті не більше 1 м від рівня підлоги і на відстані не менше 0,4 м від бокової стіни приміщення. Розміри кабін туалетів для відвідувача на кріслі-колясці повинні мати ширину не менше 1,65 м, глибину – 1,8 м. Двері мають відчинятися назовні.

У санітарно-гігієнічних приміщеннях, призначених для інвалідів, що рухаються з допомогою крісел-колясок, допоміжних засобів або пристосувань, слід передбачати встановлення поручнів, штанг, підвісних трапедій або іншого обладнання, а душові кабінки для інвалідів обладнувати стаціонарним сидінням чи таким, що відкидається.

У призначеній для інвалідів кабінці туалету загального користування слід передбачати, крім того, гачки для одягу, милиць та інших речей.

12.6.13 У раковинах рекомендується використання водопровідних кранів важільної або натискної дії, а також керованих електронними системами.

12.6.14 У кабінках для інвалідів, що знаходяться в туалетах загального користування, слід передбачати встановлення кнопки дзвінка, якою можна користуватися з унітазу або від дверей. Електричний дзвінок або сповіщувач повинні бути розташовані в кімнаті чергового

при туалеті.

12.6.15 Усі елементи стаціонарного обладнання, призначені для використання інвалідами, повинні бути міцно та надійно закріплені. Кріпильні деталі обладнання, регуляторів, електричних вимикачів тощо не повинні виступати за площину стін або елемента, що закріплюється.

12.6.16 Ручки, запірні та інші пристрої на дверях, що ведуть до приміщення, де небезпечно перебувати людям з повною або частковою втратою зору, повинні мати однакову для таких приміщень розпізнавальну рельєфну або фактурну поверхню.

12.6.17 Усі доступні для інвалідів місця загального користування, будинки та споруди повинні бути помічені знаками або символами, зокрема: місця паркування особистого автотранспорту; зупинка громадського транспорту; пристосовані для інвалідів входи до будинків, споруд та пере ходи через транспортні комунікації; громадські туалети (вбиральні), лазні тощо.

ДОДАТОК А

(обов'язковий)

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ГРУП БУДИНКІВ ТА ПРИМІЩЕНЬ ГРОМАДСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

1. Будинки, споруди та приміщення дошкільних навчальних закладів
Дошкільні навчальні заклади загальнорозвиваючі і компенсуючого типу (спеціальні та санаторні).
Будинки дитини та дошкільні дитячі будинки.
Дошкільні навчальні заклади, об'єднані із загальноосвітньою школою I і I-II ступенів.
2. Будинки, споруди та приміщення навчальних закладів
Загальноосвітні та спеціалізовані школи I, I-II і I-III ступенів.
Загальноосвітні, спеціальні та санаторні школи-інтернати.
Міжшкільні навчально-виробничі комбінати.
Позашкільні заклади.
Професійно-технічні навчальні заклади.
Вищі навчальні заклади.
Інститути підвищення кваліфікації спеціалістів.
3. Будинки, споруди і приміщення охорони здоров'я та відпочинку
Лікувально-профілактичні заклади.
Санітарно-профілактичні заклади.
Установи судово-медичної експертизи.
Аптечні заклади.
Санаторії та санаторії-профілакторії.
Заклади відпочинку та туризму.
Готелі, мотелі, кемпінги та інші засоби тимчасового розміщення (проживання).
4. Будинки, споруди і приміщення фізкультурно-оздоровчі та спортивні
Відкриті фізкультурно-спортивні споруди.
Криті споруди та будинки.
Фізкультурно-спортивні та фізкультурно-оздоровчі комплекси.
5. Будинки, споруди та приміщення дозвілля, культурно-видовищні та культові заклади
Бібліотеки.
Музеї та виставки.

Заклади дозвілля (клуби, центри культури і дозвілля тощо).

Видовищні заклади (театри, концертні зали, кінотеатри, цирку тощо).

Культурні будинки, споруди та комплекси.

6. Будинки, споруди та приміщення підприємств торгівлі та харчування

Підприємства роздрібної торгівлі.

Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства).

7. Будинки, споруди та приміщення підприємств побутового обслуговування

Комплексні підприємства побутового обслуговування. Лазні, лазнево-оздоровчі комплекси.

Хімчистки та пральні.

8. Будинки, споруди та приміщення закладів соціального захисту населення

Територіальні центри соціального обслуговування, будинки нічного перебування, центри реінтеграції, соціальної адаптації, соціальні готелі.

Будинки-інтернати загального та спеціального типу.

Центри зайнятості населення.

9. Будинки, споруди та приміщення науково-дослідних установ, проектних і громадських організацій та управління

Науково-дослідні інститути (за винятком значних спеціальних споруд).

Проектні та конструкторські організації.

Інформаційні центри.

Установи органів управління.

Установи громадських організацій.

Установи кредитування, страхування та комерційного призначення.

Банки і банківські сховища.

Архіви.

10. Будинки, споруди та приміщення транспорту, призначені для безпосереднього обслуговування населення

Вокзали усіх видів транспорту.

Контори обслуговування пасажирів та транспортні агентства, касові павільйони.

11. Будинки, споруди та приміщення комунального господарства (окрім виробничих, складських та транспортних будинків і споруд)

Установи для громадянських обрядів, поховальні бюро, крематорії.

Житлово-експлуатаційні заклади.

Громадські туалети.

Багатофункціональні будинки та комплекси, що включають приміщення різногосподарного призначення.

ДОДАТОК Б**(обов'язковий)****ПРАВИЛА ПІДРАХУНКУ ЗАГАЛЬНОЇ, КОРИСНОЇ ТА РОЗРАХУНКОВОЇ
ПЛОЩІ, БУДІВЕЛЬНОГО ОБ'ЄМУ, ПЛОЩІ ЗАБУДОВИ ТА
ПОВЕРХОВОСТІ БУДИНКІВ**

Б.1 Загальна площа громадського будинку визначається як сума площ усіх поверхів (включаючи технічні, мансардний, цокольний та підвальні).

Площу поверхів будинків слід вимірювати в межах внутрішніх поверхонь зовнішніх стін. Площу антресолей, переходів до інших будинків, застелених веранд, галерей та балконів залів для глядачів та інших залів слід включати до загальної площі будинку. Площу багатосвітлових приміщень слід включати до загальної площі будинку в межах тільки одного поверху.

Якщо зовнішні стіни мають нахил, площа поверху вимірюється на рівні підлоги.

Загальна площа приміщень у громадських будинках і спорудах, а також у приміщеннях громадського призначення, вбудованих чи вбудовано-прибудованих до будинків іншого призначення (у тому числі, житлових) повинна включати площі лоджій, балконів, веранд, терас із знижувальними коефіцієнтами: для лоджій – 0,5; для балконів і терас – 0,3; для веранд – 1,0.

Б.2 Корисна площа громадського будинку визначається як сума площ усіх розташованих в ньому приміщень, а також балконів і антресолей у залах, фойє тощо за винятком сходових кліток, ліфтових шахт, внутрішніх відкритих сходів і пандусів.

Б.3 Розрахункова площа громадського будинку визначається як сума площ усіх розташованих у ньому приміщень, за винятком коридорів, тамбурів, переходів, сходових кліток, ліфтових шахт, внутрішніх відкритих сходів, а також приміщень, призначених для розміщення інженерного обладнання та інженерних мереж.

Площа коридорів, що використовуються як рекреаційні приміщення в будинках навчальних закладів, а в будинках лікарень, санаторіїв, будинків відпочинку, кінотеатрів, клубів, центрів культури і дозвілля та інших закладів, призначених для відпочинку або очікування відвідувачів, включається до розрахункової площі.

Площі радіовузлів, комутаційних, підсобних приміщень при естрадах і сценах, кіноапаратних, ніш завширшки не менше 1 м та заввишки 1,8 м і більше (за винятком ніш інженерного призначення), а також вбудованих шаф (за винятком вбудованих шаф інженерного призначення) включаються до розрахункової площі будинку.

Б.4 Площа горища (технічного горища), технічного підпілля, якщо висота від підлоги

до низу конструкцій, що виступають, менше 1,9 м, а також лоджій, тамбурів, зовнішніх балконів, портиків, ганків, зовнішніх відкритих сходів до загальної, корисної та розрахункової площі будинку не включається.

Б.5 Площу приміщень будинків слід визначати за їх розмірами, вимірними між опорядженими поверхнями стін і перегородок на рівні підлоги (без врахування плінтусів). При визначенні площі мансардного приміщення враховується площа цього приміщення з висотою похилої стелі не менше 1,9 м.

Б.6 Будівельний об'єм будинку визначається як сума будівельного об'єму вище позначки ± 0.00 (надземна частина) і нижче цієї позначки (підземна частина).

Будівельний об'єм надземної та підземної частин будинку визначається в межах обмежувальних поверхонь із включенням огорожувальних конструкцій, світлових ліхтарів, куполів тощо, починаючи з позначки чистої підлоги кожної із частин будинку, без урахування архітектурних деталей та конструктивних елементів, що виступають, підпільних каналів, портиків, терас, балконів, об'єму проїздів і простору під будинком на опорах (у чистоті).

Б.7 Площа забудови будинку визначається як площа горизонтального перерізу по зовнішньому обводу будинку на рівні цоколя, включаючи частини, що виступають. Площа під будинком, розташованим на опорах, а також проїзди під будинком включаються до площі забудови.

Б.8 При визначенні поверховості будинку до числа поверхів включаються всі надземні поверхи, у тому числі технічний поверх, мансардний, а також цокольний поверх, якщо верхній рівень його перекриття знаходиться вище середньої планувальної позначки землі не менше ніж на 2 м. Технічний поверх, розташований над верхнім поверхом, при визначенні поверховості будинків не враховується.

При різній кількості поверхів у різних частинах будинку, а також при розташуванні будинку на ділянці з уклоном, коли за рахунок уклону збільшується кількість поверхів, поверховість визначається окремо для кожної частини будинку, виходячи з рівня виходу з будинку.

ДОДАТОК В**(обов'язковий)****ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ АТРІУМІВ (ПАСАЖІВ)**

В.1 Вимоги цього додатка поширюються на громадські будинки, які мають у своєму складі один або декілька атріумів (пасажів). Вимоги регламентують тільки специфічні вимоги проти пожежного захисту будинків з атріумом. Решту вимог протипожежного захисту треба обирати згідно з чинними нормами за видами будинків і функціональним призначенням приміщень.

Об'ємно-планувальні та конструктивні рішення. Обмеження поширення пожежі

В.2 Рівень підлоги атріума повинен бути розташований не нижче планувальної позначки землі, а підлоги верхнього поверху суміжних з атріумом приміщень – не більше умовної висоти 26,5 м. Протипожежна відстань між вертикальними огорожувальними конструкціями атріума або конструкціями галерей повинна бути не менше 6 м.

Якщо нижній рівень атріума та його об'єм не є ділянками шляхів евакуації з поверхів будинку, а сам будинок забезпечено достатньою кількістю евакуаційних виходів, які відповідають вимогам нормативних документів, розташування рівня його підлоги не обмежується.

В.3 Технічні приміщення (за винятком тепловузлів, бойлерних), приміщення для зберігання горючих матеріалів, або негорючих матеріалів у горючій упаковці, майстерні та інші пожежонебезпечні приміщення повинні бути відокремлені від атріума глухою протипожежною перегородкою 1-го типу та перекриттям 3-го типу.

В.4 В атріумі не допускається влаштування об'єктів малих архітектурних форм і гардеробів, окрім лав, фонтанів та інших елементів благоустрою.

В.5 Атріум допускається проектувати в будинках не нижче II ступеня вогнестійкості, а в будинках з умовною висотою до 9 м – III ступеня вогнестійкості. Як несучі елементи покриття атріума допускається застосовувати конструкції з негорючих матеріалів з мінімальною межею вогнестійкості R15.

В.6 Засклення прорізів в огорожувальних конструкціях покриття атріума повинно бути силікатним і мати захист проти утворення осколків у разі його руйнування.

В.7 Опорядження внутрішніх поверхонь атріуму слід виконувати з негорючих матеріалів.

У суміжних з атріумом приміщеннях слід застосовувати будівельні матеріали з показниками пожежної небезпеки не вище ніж Г1, В2, Д2, Т2 (для опорядження стін та стель); В2, РП2, Д2, Т2 (для поверхневих шарів конструкцій підлог, у тому числі килимових

покриттів).

Матеріали, що застосовуються на шляхах евакуації атріуму, мають відповідати 5.24 ДБН В.1.1-7.

Забезпечення безпечної евакуації людей

В.8 Для атріума треба передбачати щонайменше один евакуаційний вихід, що веде безпосередньо назовні. З усіх суміжних з атріумом приміщень, що мають вихід до атріума, слід передбачати евакуаційний вихід, який повинен обминати атріум. Сходові клітки, по яких евакуюються люди із суміжних з атріумом приміщень, повинні мати вихід безпосередньо назовні.

В.9 Шляхи евакуації по горизонтальному проходу, що суміжні з атріумом, повинні виділятися у протипожежний відсік або секцію зі стінами, перегородками, що мають межу вогнестійкості REI 45 та EI 45 відповідно, та перекриттями REI 45. Двері, які відокремлюють атріум від евакуаційних коридорів, та двері сходових кліток, що виходять у бік атріума, мають бути протипожежними 2-го типу.

В.10 Виходи до атріума зі сходових кліток, ліфтових холів та інших шляхів евакуації повинні бути обладнані протипожежними тамбур-шлюзами 1-го типу з підпором повітря під час пожежі. Підпір повинен забезпечувати надлишковий тиск не менше 20 Па за умови одних відкритих дверей тамбур-шлюзу.

В.11 Усі двері до атріума повинні мати ущільнення і пристрої для самозачинення. На шляхах евакуації не допускається влаштування автоматичних дверей, турнікетів, дверей, що обертаються, або дверей, які не можуть відчинятися без ключа.

В.12 Атріум і шляхи евакуації, що освітлюються з багатосвітлового простору покриття, повинні мати аварійне освітлення 1-ї категорії надійності електропостачання.

Основні інженерно-технічні засоби захисту від пожежі

В.13 Для атріума треба влаштовувати систему димовидаляння.

В.14 Якщо площа горизонтального перерізу атріума більша за 1600 м², під покриттям атріума слід передбачати влаштування димових зон. Димові зони слід проектувати з урахуванням можливої локалізації осередку пожежі і відокремлювати їх вертикальними завісами з негорючих матеріалів. Висота завіс повинна бути щонайменше 5 % від висоти атріума.

В.15 Для атріумів заввишки до 10 м допускається влаштування системи природного димовидаляння. В атріумах об'ємом до 2500 м³ природне димовидаляння проектують згідно зі СНиП 2.04.05.

В.16 Мінімальну загальну площу клапанів димовидаляння слід обчислювати за формулою:

$$S = 0,5 \times h_a^2, \quad (B.1)$$

де S – площа клапанів димовидаляння, м²;
 h_a – висота атріума, м.

V.17 До нижньої частини атріума повинен бути забезпечений вільний приплив повітря ззовні будинку через клапани загальною площею не менше за розрахункову для клапанів димовидаляння.

V.18 Відкривання клапанів димовидаляння і клапанів припливу повітря повинно здійснюватися автоматично від сигналу станцій пожежної сигналізації, дистанційно від кнопок, а також у ручному режимі. Відкриванню клапанів не повинні перешкоджати атмосферні опади.

V.19 Максимальний час відкривання клапанів системи димовидаляння слід обчислювати за формулою:

$$\tau = S_a \times h_a^{-2/3} \times h_n^{-1}, \quad (B.2)$$

де τ – час відкривання клапанів, хв;
 S_a – площа горизонтального перерізу атріума, тис. м²;
 h_a – висота атріума, м;
 h_n – висота прорізів приміщень першого поверху, які виходять в атріум, м.

Розрахунок слід проводити із застосуванням висоти h_n одного з прорізів, які мають максимальну площу. Якщо в суміжному з атріумом приміщенні виникнення і розвиток пожежі неможливий, прорізи до нього не враховують.

V.20 Якщо площа клапанів або розрахунковий час їх відкривання не можуть бути технічно реалізованими або влаштування природного димовидаляння недоцільне, слід влаштовувати примусове димовидаляння згідно з V.21.

V.21 Для атріумів заввишки понад 10 м треба влаштовувати систему загального примусового димовидаляння. Система повинна забезпечувати видалення диму з зони під покриттям атріума і вільний приплив повітря ззовні будинку до нижньої частини атріума в об'ємі диму, що вилучається.

V.22 Мінімальну кратність обміну повітря в атріумі треба обчислювати залежно від загального об'єму атріума, висоти і ширини прорізів приміщень першого поверху, які виходять в атріум:

$$\chi = 2h_n^{3/2} \times b_n \times V_a^{-1}, \quad (B.3)$$

де χ – кратність обміну повітря, год⁻¹;
 V_a – об'єм атріума, тис. м³;
 h_n – висота прорізу, м;
 b_n – ширина прорізу, м.

Розрахунок слід проводити із застосуванням висоти h_n ширини b_n одного з прорізів, які мають максимальну площу. Якщо в суміжному з атріумом приміщенні виникнення і

розвиток пожежі неможливі, прорізи до нього не враховують.

В.2 Розрахунковий обмін повітря повинен бути забезпечений за температури диму до 300 °С. Розрахунковий аварійний час роботи системи димовидаляння слід обирати 3 год. Вентилятори повинні бути резервованими.

В.24 Включення системи примусового димовидаляння повинно здійснюватися автоматично від сигналу станцій пожежної сигналізації і дистанційно від кнопок.

В.25 Система димовидаляння атріума повинна живитися від електромережі 1-ї категорії надійності електропостачання.

В.26 У межах суміжного з атріумом протипожежного відсіку всі приміщення мають бути обладнані автоматичною пожежною сигналізацією з димовими пожежними сповіщувачами. Виняток складають умивальні і вбиральні, приміщення особистої гігієни, душові, басейни, насосні та інші приміщення з мокрим процесом, а також приміщення, в яких відсутні горючі матеріали.

В8.27 Будинки з атріумом повинні мати систему оповіщення про пожежу 5-го типу згідно з ДБН В.1.1-7.

ДОДАТОК Г**(обов'язковий)****ПЕРЕЛІК ПРИМІЩЕНЬ ГРОМАДСЬКИХ БУДИНКІВ, РОЗМІЩЕННЯ
ЯКИХ ДОПУСКАЄТЬСЯ В ПІДВАЛЬНОМУ ТА ЦОКОЛЬНОМУ
ПОВЕРХАХ****Г.1 Підвальний поверх**

а) бойлерні, насосні водопостачання і каналізації; камери вентиляційні та кондиціонування повітря; вузли керування та інші приміщення для встановлення та керування інженерним і технологічним обладнанням будинку; машинне відділення ліфтів;

б) вестибюль при влаштуванні виходу з нього назовні через перший поверх; гардеробні, туалетні, умивальні, душові; приміщення для куріння; роздягальні; кабінки особистої гігієни жінок;

в) комори та складські приміщення (крім приміщень для зберігання горючих газів, легкозаймистих і горючих рідин);

г) приміщення магазинів продовольчих товарів; магазинів непродовольчих товарів торговельною площею до 400 м² (за винятком магазинів та відділів продажу легкозаймистих матеріалів та горючих рідин); приміщення прийому склотари, зберігання контейнерів, прибирального інвентаря;

д) підприємства громадського харчування (заклади ресторанного господарства) або його час тини площею до 300 м² на цьому поверсі;

є) санітарні пропускники; дезінфекційні; кабінети охорони праці; комори для білизни; приміщення для зберігання речей хворих; приміщення для тимчасового зберігання трупів; розвантажувальні; розпакувальні; приміщення зберігання і миття мармітних візків, гіпсу; сховища радіоактивних речовин; приміщення для зберігання радіоактивних відходів та білизни, яка забруднена радіоактивними речовинами; стерилізаційні суден і клейонок; приміщення дезінфекції ліжок і стерилізації апаратури; приміщення зберігання, регенерації та нагрівання лікувальної грязі; приміщення для миття та сушіння простирадл, полотен та брезентів; компресорні;

ж) кімнати прасування і чищення одягу; приміщення для сушіння одягу і взуття; приміщення для прання;

к) лабораторії і аудиторії для вивчення спецпредметів зі спеціальним обладнанням;

л) майстерні (крім навчальних і майстерень лікувально-профілактичних закладів);

м) комплексні приймальні пункти побутового обслуговування; приміщення для відвідувачів, демонстраційні зали, знімальні, зали фотоательє з лабораторіями; приміщення

пунктів прокату; зали сімейних свят;

н) радіовузли, кінофотолабораторії; приміщення для замкнених систем телебачення;

п) тири для кульової стрільби; спортивні зали і приміщення для тренувальних і фізкультурно-оздоровчих занять (без трибун для глядачів); приміщення для зберігання лиж; більярдні; кімнати для гри в настільний теніс; кегельбани;

р) книгосховища; архівосховища; медичні архіви;

с) кінотеатри або їх зали з кількістю місць до 300; виставочні зали; приміщення для занять гуртків дорослих; фойє;

т) зали гральних автоматів (із розрахунку на один гральний автомат не менше 6 м²), приміщення для настільних ігор, репетиційні зали (за умови одночасної кількості відвідувачів у кожному відсіку не більше 100 чол.); при цьому треба передбачати опорядження стін та стель негорючими матеріалами;

у) естради та арени, трюм сцени, оркестрова яма, кімнати директора оркестру та оркестрантів;

ф) дискотеки до 100 відвідувачів;

х) приміщення для збору і пакування макулатури;

ц) камери зберігання багажу; приміщення для розвантажування та сортування багажу;

ш) гаражі та стоянки для легкових автомобілів згідно з вимогами ДБН В.2.3-15.

Г.2 Цокольний поверх

а) всі приміщення, розміщення яких допускається у підвалі;

б) бюро перепусток, довідкові, реєстратури, каси ощадних банків та інші каси; транспортні агентства; приміщення для виписки хворих; центральні комори білизни;

в) службові і конторські приміщення;

г) басейни, криті ковзанки з штучним льодом без трибуни для глядачів;

д) приміщення копіювально-множильних служб;

є) реєстраційні зали;

ж) лазні сухого жару;

к) лабораторії, що виготовляють радонову та сірководневу воду у водолікарнях.

Примітка 1. На цокольному поверсі, підлога якого розташована нижче планувальної позначки тротуару або вимощення не більше ніж на 0,5 м, допускається розміщувати всі приміщення, крім приміщень для перебування дітей у дошкільних навчальних закладах, навчальних приміщень загальноосвітніх шкіл, шкіл-інтернатів та професійно-технічних училищ, палатних відділень, кабінетів електросвітлолікування,

пологових, операційних, рентгенівських кабінетів, процедурних і кабінетів лікарів, житлових приміщень.

Примітка 2. При розміщенні в підвальному або цокольному поверхах громадських будинків (крім дошкільних навчальних закладів, загальноосвітніх шкіл, шкіл-інтернатів і лікувальних закладів зі стаціонаром) гаражів легкових автомобілів слід керуватися нормативами ДБН 360, ДБН В.2.3-15.

Примітка 3. Приміщення, що наведені у пунктах а, є, к, п, ф, ц для підвальних поверхів, можуть розміщуватись в них та цокольних поверхах громадських будинків тільки за умови заборони розташування над ними приміщень з постійним масовим перебуванням людей.

ДОДАТОК Д**(обов'язковий)****ВИМОГИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ВБУДОВАНИХ ЛАЗЕНЬ СУХОГО ЖАРУ
(САУН)**

Д.1 Не допускається розміщення вбудованих саун вище другого поверху, у підвальних поверхах, під трибунами, в спальних корпусах оздоровчих таборів для дітей та підлітків, шкіл-інтернатів, дошкільних навчальних закладів, а також під приміщеннями та суміжно з приміщеннями, в яких перебуває понад 100 осіб.

Д.2 Місткість парильної сауни повинна бути не більше 10 місць.

Д.3 Приміщення сауни в будинках I, II, III ступенів вогнестійкості повинні бути відокремлені протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттями 3-го типу, а в будинках IIIа, IIIб, IV, IVа ступенів вогнестійкості – протипожежними перегородками та перекриттями з межею вогнестійкості не менше EI 60 (перегородки), REI 60 (перекриття).

Д.4 Сауна повинна мати відокремлений евакуаційний вихід безпосередньо назовні; влаштування виходів безпосередньо до вестибюлів, холів, сходових кліток, призначених для евакуації людей з будинків, не допускається.

Д.5 Сауна повинна бути обладнана піччю заводського виготовлення з автоматичними захистом і відключенням до повного остигання через кожні 8 годин безперервної роботи.

Д.6 У парильній повинно бути передбачено влаштування протипожежних перфорованих сухотрубів, приєднаних до внутрішнього водопроводу.

Д.7 Відстань від електрокам'янки до обшивки стін парильної повинна бути не менше 0,20 м.

Д.8 Безпосередньо над електрокам'янкою під стелею слід встановлювати негорючий теплоізоляційний щит. Відстань між щитом і обшивкою стелі повинна бути не менше 0,05 м.

Д.9 У парильній повинна бути передбачена природна припливно-витяжна вентиляція, що забезпечує однократний повітрообмін.

Д.10 Використання для обшивки парильної смолистої деревини не допускається.

ДОДАТОК Е

(обов'язковий)

Таблиця Е.1 – Мінімальні розміри кабін туалетів, душових, проходів та відстані між обладнанням

Показник, одиниця вимірювання	Вбиральні	Умивальні	Душові
Розміри кабін у плані, м, якщо двері відчиняються: - назовні; - всередину; - відкритих кабін (без дверей)	0,85×1,2 0,85×1,5* -	- - -	0,85×1,8** - 0,85×1,0
Висота розподілювальних екранів (від підлоги), м	1,8	-	1,8
Відстань від підлоги до розподілювального екрана, м	0,2	-	0,2
Відстань між приладами (в осях), м: - умивальниками; - пісуарами	- 0,7	0,65 -	- -
Ширина проходів, м, між рядами кабін: - до 6 в ряду; - понад 6 в ряду між рядами умивальників між рядами пісуарів: - до 6 в ряду; - понад 6 в ряду між стіною (перегородкою) і рядом кабін	1,5 2,0 - 1,5 2,0 1,3	- - 1,6 - - 1,1	1,5 1,5 - - - 1 – при кількості в ряду до 6; 1,5 – при 7 кабінах та більше
між кабінами і рядом пісуарів	2,0	-	-
* Допускається тільки для туалетів, що складаються із однієї kabіни і шлюзу.			
** У тому числі місце (шлюз) для переодягання.			
Примітка. Розміри кабін туалетів та душових, проходів до них та в умивальних, а також відстань між сантехобладнанням (приладами) у будинках дошкільних навчальних закладів, загальноосвітніх шкіл, шкіл-інтернатів та лікарень слід приймати за нормами проектування цих будинків.			

ДОДАТОК Ж**(обов'язковий)****ВИМОГИ ДО УЛАШТУВАННЯ ПОЖЕЖНИХ КРАНІВ ТА ЇХ ШАФ**

Ж.1 Пожежні крани повинні розміщуватись у вбудованих або навісних шафах, які мають отвори для провітрювання і пристосовані для опломбування та візуального огляду їх без розкривання.

Ж.2 Конструкція шафи пожежного крана повинна передбачати окрім розміщення в ній пожежного крана діаметром 50 мм або 65 мм, укомплектованого пожежним рукавом відповідного діаметра та перекривним пожежним стволом, виконаного відповідно ДСТУ 4401-2, пожежного кран-комплекту виконаного відповідно ДСТУ 4401-1, обладнаного катушкою з напівжорстким рукавом діаметром не менше 25 мм, що приєднується до пожежного стояка через вхідний запірний вентиль, а також двох вогнегасників.

Ж.3 Сигнали для запускання пожежних насосів, відкривання засувки на обвідній лінії водомірного вузла повинні надходити від кнопок, які встановлені в шафах пожежних кранів, та автоматично від датчиків положення запірних вентилів пожежних кранів та кран-комплектів (у разі відкриття наполовину будь-якого запірного вентиля). У шафах пожежних кранів необхідно передбачати також кнопки дистанційного відкривання поверхових клапанів димовидаляння та підпору повітря і включення вентиляторів протидимного захисту.

Зовнішнє оформлення дверей пожежних шаф повинно відповідати вимогам ДСТУ ISO 6309.

Примітка. Витрати води на внутрішнє пожежогасіння та необхідна кількість струменів приймаються для пожежних кранів без урахування струменів та витрат пожежних кран-комплектів.

ДОДАТОК И

(обов'язковий)

Таблиця И.1 – Перелік приміщень громадських будинків, які повинні обладнуватись системами автоматичної пожежної сигналізації та системами автоматичного пожежогасіння

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичної пожежної сигналізації (АСПС)	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичного пожежогасіння (АСПГ)
1. Адміністративні будинки, у тому числі будинки управління (офіси), науково-дослідні інститути, проектні та конструкторські організації, інформаційні центри, установи органів управління, установи громадських організацій)		
1.1. Умовною висотою до 26,5м	Усі приміщення Висотою від двох поверхів та вище, і одноповерхові загальною площею 300 м ² та більше	Приміщення зберігання цінних документів, архівів у будинках Державних органів влади, виконкомів Рад народних депутатів областей, міст, районів, а також приміщення згідно п. 19 цієї таблиці
1.2. Умовною висотою від 26,5 м до 47 м	Усі приміщення АСПС повинна бути адресованою та приводити в дію системи протидимного захисту	Приміщення зберігання цінних документів, архівів у будинках Державних органів влади, виконкомів Рад народних депутатів областей, міст, районів, а також приміщення згідно п. 9 цієї таблиці
1.3. Умовною висотою від 47 м до 73 м	Усі приміщення АСПС повинна бути адресованою та приводити в дію системи протидимного захисту	Усі приміщення
2. Будинки дошкільних навчальних закладів, загальноосвітні та спеціалізовані школи I, I-II і I-III ступені, загальноосвітні, спеціальні та санаторні школи-інтернати, міжшкільні навчально-виробничі комбінати, позашкільні заклади, професійно-технічні навчальні заклади		
2.1. Дошкільні навчальні заклади	Усі приміщення (з встановленням димових або комбінованих сповіщувачів в приміщеннях для сну)	-
2.2. Загальноосвітні школи	Усі приміщення	-

Продовження таблиці И.1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичної пожежної сигналізації (АСПС)	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичного пожежогасіння (АСПГ)
2.3. Загальноосвітні, спеціальні та санаторні школи-інтернати	Усі приміщення АСПС повинна бути адресованою з застосуванням димових та комбінованих сповіщувачів в приміщеннях для сну	-
2.4. Навчально-виробничі комбінати, позашкільні заклади, професійно-технічні навчальні заклади	Усі приміщення	Див. п. 19 цієї таблиці
3. Будинки вищих навчальних закладів, інститути підвищення кваліфікації спеціалістів		
3.1. Умовною висотою до 26,5 м	Усі приміщення з застосуванням димових та комбінованих сповіщувачів	Див. п. 19 цієї таблиці
3.2. Умовною висотою від 26,5 м до 73,5 м	Усі приміщення АСПС повинна бути адресованою та приводити в дію системи протидимного захисту	Усі приміщення
4. Будинки охорони здоров'я (лікувально-профілактичні, санітарно-профілактичні заклади, установи судово-медичної експертизи, аптечні заклади, санаторії та санаторії-профілакторії)		
4.1. Умовною висотою до 26,5м	Усі приміщення з застосуванням димових та комбінованих сповіщувачів в приміщеннях для сну	Див. п. 19 цієї таблиці
5. Готелі, мотелі, кемпінги, заклади відпочинку та туризму та інші заклади тимчасового розміщення (проживання)		
5.1. Умовною висотою до 26,5 м	Усі приміщення (при наявності 50-ти та більше номерів АСПС повинна бути адресованою)	-
5.2. Умовною висотою від 26,5 м до 73,5 м	Усі приміщення АСПС повинна бути адресною та приводити в дію системи протидимного захисту	Усі приміщення

Продовження таблиці И.1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичної пожежної сигналізації (АСПС)	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичного пожежогасіння (АСПГ)
5.3. Приміщення електронних АТС та серверних у **** та ***** зіркових готелях	Усі приміщення	Усі приміщення
6. Бібліотеки та архіви		
6.1. Бібліотеки з фондом зберігання до 500 тис. умовних одиниць	Усі приміщення	Приміщення сховищ бібліотек та архівів, комор, ремонтних майстерень, палітурно-брошурувальних, збирання, оброблення і пакування макулатури, розташовані в будинках з умовною висотою 26,5 м і більше, а також у будинках Державних органів влади, виконкомів Рад народних депутатів областей, міст, районів
6.2. Бібліотеки з фондом зберігання 500 тис. умовних одиниць і більше	Усі приміщення АСПС повинна бути адресованою з застосуванням димових та комбінованих сповіщувачів	Приміщення сховищ бібліотек та архівів, комор, ремонтних майстерень, палітурно-брошурувальних, збирання, оброблення і пакування макулатури, розташовані в будинках з умовною висотою 26,5 м і більше, а також у будинках Державних органів влади, виконкомів Рад народних депутатів областей, міст, районів
6.3. Бібліотеки з фондом зберігання більше 2 млн. умовних одиниць і більше	Усі приміщення АСПС повинна бути адресованою з застосуванням димових та комбінованих сповіщувачів	Усі приміщення
6.4. Архіви площею менше 400 м ²	Усі приміщення (з встановленням димових або комбінованих сповіщувачів)	-
6.5. Архіви площею більше 400 м ² , та архіви унікальних видань, звітів, рукописів, та іншої документації особливої цінності	Усі приміщення АСПС повинна бути адресованою з застосуванням димових та комбінованих сповіщувачів	Усі приміщення

Продовження таблиці И.1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичної пожежної сигналізації (АСПС)	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичного пожежогасіння (АСПГ)
7. Музеї, картинні галереї, виставки	Усі приміщення АСПС повинна бути адресованою з застосуванням димових та комбінованих сповіщувачів	Обладнуються лише приміщення горючих матеріальних цінностей
8. Театри, концертні та кіноконцертні зали (видовищні заклади)	Усі приміщення	<p>а) простір під колосниками сцени та ар'єрсцени; під нижнім ярусом робочих галерей і нижніми перехідними містками, що їх з'єднують; приміщення сейфу згорнутих декорацій та всі прорізи сцени, включаючи прорізи порталу, карманів сцени, ар'єрсцени, а також частини трюму, що зайнята конструкціями вбудованого обладнання сцени та підйомно-опускних пристроїв повинні бути обладнані дренчерними системами пожежогасіння;</p> <p>б) покриття сцени та ар'єрсцени, усі робочі галереї та перехідні містки, крім нижніх, трюм (крім вбудованого обладнання сцени), кармани сцени, а також приміщення у будинках зі сценою, що має колосники і трюм; складські приміщення, комори та майстерні, приміщення для монтажу станкових та об'ємних декорацій, камери пиловидалення повинні бути обладнані спринклерними системами пожежогасіння;</p> <p>в) у виробничих приміщеннях і резервних складах, розташованих у будинку театру слід передбачати спринклерні установки;</p> <p>г) демонстраційні комплекси театрів місткістю 600 місць і більше повинні бути обладнані спринклерними системами пожежогасіння</p>

Продовження таблиці И.1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичної пожежної сигналізації (АСПС)	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичного пожежогасіння (АСПГ)
9. Кінотеатри, заклади дозвілля (клуби, центри культури та інші)	Усі приміщення	<p>а) у кінотеатрах, клубах, центрах культури та дозвілля зі сценами-естрадами місткістю залу для глядачів більше 700 місць за наявності колосників, а також у клубах і центрах культури та дозвілля зі сценами розміром 12,5 м × 7,5 м; 15 м × 7,5 м; 18 м × 9 м; 21 м × 12 м, якщо місткість залу до 700 місць, повинні бути обладнані дренчерними системами пожежогасіння;</p> <p>б) у клубах, центрах культури та дозвілля зі сценами 18 м × 9 м; 21 м × 12 м, якщо місткість залу для глядачів більше 700 місць, а також зі сценами 18 м × 12 м та 21 м × 15 м незалежно від місткості залу повинні бути обладнані дренчерними та спринклерними системами пожежогасіння</p>
10. Цирки	Усі приміщення	Склади декорацій, бутафорії та реквізиту, столярна майстерня, фуражна, інвентарні та господарські комори, приміщення зберігання та виготовлення реклами, приміщення виробничого призначення та обслуговування арени, приміщення для тварин, горищний підкупольний простір над залом для глядачів, естрадою і над гімнастичною площадкою, кармани арени та портали виходів на арену та естраду обладнуються спринклерними системами пожежогасіння
11. Культіві будинки і споруди, їх комплекси, будинки релігійних організацій *	Усі приміщення з загальною площею 300 м² та більше, або з площею молитовної зали понад 100 м²	Вівтар, обрядові приміщення, та молитовний простір, в разі площі молитовної зали понад 200 м ² . Куполи храмів, виконаних із горючих матеріалів

Продовження таблиці И.1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичної пожежної сигналізації (АСПС)	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичного пожежогасіння (АСПГ)
12. Будинки, споруди та приміщення підприємств торгівлі (торговельні центри, криті речові ринки та продуктові ринки, магазини, зали для ярмарок)	Усі приміщення, крім приміщень зберігання і готування до продажу м'яса, риби, фруктів та овочів	а) у двоповерхових будинках з розміщенням торговельних залів на двох поверхах із загальною площею більше 3500 м²; б) з розміщенням торговельних залів на трьох та більше поверхах будинку – незалежно від їх торговельної площі; в) з загальною торговельною площею 150 м² та більше, або з загальною площею 400 м², які розміщені у підвальних та підземних приміщеннях
13. Будинки виставкових та виставково-торговельних павільйонів		
13.1. Підземні	Усі приміщення	Усі приміщення незалежно від площі
13.2. Одноповерхові		
13.2.1. у будинках I та II ступеня вогнестійкості	Усі приміщення	Усі приміщення, при загальній площі 6000 м² та більше
13.2.2. у будинках III ступеня вогнестійкості	Усі приміщення	Усі приміщення. При загальній площі 3000 м² та більше
13.2.3. у будинках IIIa, IIIб ступеня вогнестійкості	Усі приміщення	При загальній площі 2500 м² та більше
13.2.4. у будинках IV ступеня вогнестійкості	Усі приміщення	При загальній площі 2000 м² та більше
13.2.5. у будинках IVa ступеня вогнестійкості	Усі приміщення	При загальній площі 800 м² та більше
13.2.6. у будинках V ступеня вогнестійкості	Усі приміщення	При загальній площі 1200 м² та більше При загальній площі 3500 м² та більше
13.3. Двоповерхові та вище	Усі приміщення	
14. Будинки підприємств громадського харчування (закладів ресторанного господарства) **	Усі приміщення	З урахуванням умовної висоти відповідно до 1.2, 1.3

Продовження таблиці И.1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичної пожежної сигналізації (АСПС)	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичного пожежогасіння (АСПГ)
15. Будинки підприємств побутового обслуговування, які призначені для безпосереднього обслуговування населення	Усі приміщення	З урахуванням умовної висоти відповідно до 1.2, 1.3
16. Лазні сухого жару (сауни)	Усі приміщення	У парильні повинно бути передбачено влаштування протипожежних перфорованих сухотрубів, приєднаних до внутрішнього водопроводу та з урахуванням умовної висоти відповідно до 1.2, 1.3
17. Банки і банківські сховища		
17.1. Банки та фінансові установи	Усі приміщення	З урахуванням 1.2, 1.3
17.2. Сховища цінностей та їх відсіки	Усі приміщення	Незалежно від умовної висоти
18. Вокзали усіх видів транспорту	Усі приміщення	При загальній площі 3500 м ² та більше
19. Приміщення та групи приміщень в громадських будинках різного призначення	Відповідно з пунктами даної таблиці	1) приміщення для зберігання авто-, мототранспорту; 2) склади горючих, легкозаймистих рідин та горючих хімікатів: а) приміщення (камери) зберігання оперативного запасу легкозаймистих рідин (ЛЗР) та горючих хімікатів (ГХ) площею 500 м ² і більше; б) приміщення (кабіни, бокси) випробувань з використанням ЛЗР та ГХ; 3) приміщення дизельгенераторної – незалежно від їх площі; 4) приміщення з унікальним обладнанням та матеріалами; 5) приміщення зберігання та видачі унікальних видань, звітів, рукописів та іншої документації особливої цінності б) серверні та приміщення для комутаційного обладнання (для готелів за 5.3 даної таблиці)

Продовження таблиці И.1

Вид будинку	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичної пожежної сигналізації (АСПС)	Приміщення, в яких передбачаються системи автоматичного пожежогасіння (АСПГ)
<p>* Обладнання системи пожежної автоматики культових будинків і споруд, їх комплексів, які становлять історичну цінність – потребують окремого узгодження.</p> <p>** Для гасіння пожеж при загорянні жиру в зонах з кухонним обладнанням (плити; сковороди; вертикальні, кутові, ланцюгові печі; шашличні печі з використанням газу, дерева, вугілля; фритюрниці; жарові шафи тощо) системи вентиляції; витяжні труби та шафи, на об'єктах при кількості посадочних місць 50 та більше, необхідно захищати спеціальними автоматичними установками пожежогасіння.</p>		
<p>Примітка 1. У будинках та спорудах не підлягають обладнанню системами автоматичної пожежної сигналізації та системами автоматичного пожежогасіння приміщення:</p> <ul style="list-style-type: none"> – з мокрими процесами (душові, басейни, мийні, умивальні); – санвузли, крім санвузлів у будинках з атріумами, у громадських висотних будинках, вокзалах всіх видів транспорту, театрах, критих спортивних спорудах, кінотеатрах та підземних спорудах з масовим перебуванням людей; – припливних венткамер, що не обслуговують приміщення категорій А, Б та В; насосних станцій водопостачання та бойлерних; – приміщення за пожежною небезпекою категорії Д; – сходів та сходових кліток, крім сходів типу С2. <p>Примітка 2. Для будинків і споруд (приміщень, груп приміщень), не наведених у цій таблиці, необхідність влаштування систем автоматичної пожежної сигналізації та систем автоматичного пожежогасіння встановлюється відповідно до вимог нормативних документів та нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки або завданням на проектування.</p>		

ДОДАТОК К
(довідковий)
БІБЛІОГРАФІЯ

1. ВСН 01 -89/Росавтотранс Предприятия по обслуживанию автомобилей (Підприємства з обслуговування автомобілів)
2. ВСН 52-86/Госгражданстрой Установки солнечного горячего водоснабжения. Нормы проектирования (Установки сонячного гарячого водопостачання. Норми проектування)
3. ВСН 60-89/Госкомархитектуры Устройство связи, сигнализации и диспетчеризации инженерного оборудования жилых и общественных зданий. Нормы проектирования (Пристрої зв'язку, сигналізації та диспетчеризації інженерного обладнання житлових і громадських будинків. Норми проектування)
4. Методика расчета вертикального транспорта для общежитий, гостиниц, пансионатов, жилых административных зданий, зданий высших учебных заведений и больничных комплексов. - М.: ЦПКБА "Союзлифтмаш", 1979. – 42 с. (Методика розрахунку вертикального транспорту для гуртожитків, готелів, пансіонатів, житлових, адміністративних будинків, будинків вищих навчальних закладів і лікарняних комплексів. – М.: ЦПКБА "Союзлифтмаш", 1979. – 42 с.)
5. "Инструкция по санитарно-гигиенической оценке полимерных материалов, предназначенных для применения в строительстве и производстве мебели", № 6035. А – 91. – М.: МЗ СССР. Утв. 12.08.91 г.
6. Посібник з проектування "Культові будинки та споруди різних конфесій", 2-ге видання, пере роблене і доповнене. – К.: КиївЗНДІЕП, 2009
7. Пособие по проектированию общеобразовательных учебных заведений. – К.: КиевЗНИИЭП, 2002
8. Пособие по проектированию учебно-воспитательных комплексов "Детский сад – начальная школа". – К.: КиевЗНИИЭП, 2003
9. Рекомендації з улаштування сучасних систем сміттєпроводів у житлових та громадських будинках. – К.: КиївЗНДІЕП, 2008

Ключові слова: нормативні документи, громадські будинки і споруди, загальні положення, типи будинків і споруд, організація земельних ділянок, об'ємно-планувальні та конструктивні рішення, пожежна безпека, санітарно-гігієнічні вимоги, інженерне обладнання, доступність мало-мобільних груп.